

panorama

info regio

29

Jan 2009

Tvorivosť a inovácia

Podnecovanie konkurencieschopnosti v regiónoch

sk

ÚVODNÍK

Danuta Hübnerová

3

PREHLAD

4–7

Inovačná a tvorivá budúcnosť pre Európu

8–11

INTERVIEW

12–13

PAUŠÁLNE

Európske hlavné mesto kultúry: Liverpool 2008

14–17

NA MIESTEZamestnajte celú osobu –
umenie ako cesta k tvorivému pracovnému priestoru

18–19

SPOLOČNÉ VÝCHODISKO

Spoločný postup pre podporu tvorivosti a inovácie

20

VIAC INFORMÁCIÍ

21

ZÁKULISIE NA GR REGIO

Budúcnosť európskej kohéznej politiky

22

VO FIRME MUSIKPARK MANNHEIM

23

V CENTRE PRE NANOZDRAVOTNÍCTVO

24–25

VYTVÁRANIE SIETÍPiata konferencia Regióny pre ekonomickú zmenu –
Vytváranie sietí pre dosahovanie výsledkov

26

MINULÉ VYDANIA, BUDÚCE VYDANIA

27

TERMÍNY DIÁRA

28

NECHAJTE VÁŠ HLAS POČUŤ

Fotografie (strany):

Obálka © EC

Strany 3, 4, 5, 8/9, 18, 19, 21, 24/25, 26 – © EC

Strany 6/7 – © Conseil général de la Savoie

Strany 9, 11, 12/13, 27 – © iStockphoto

Strany 14–17 – © Peter Claesson

Strana 22 – © Ivo Kljuce (Musikpark Mannheim GmbH)

Strana 23 – © Tim Claypole

Vydavateľ: Raphaël Goulet, Európska komisia, GR pre regionálnu politiku

Tento časopis je vytlačený v anglickom, francúzskom a nemeckom jazyku, na recyklovanom papieri.

Je dostupný on-line v 22 jazykoch na stránke http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panora_sk.htm

Názory vyjadrené v tejto publikácii sú názormi autorov a nevyjadrujú nevyhnutne názory Európskej komisie.

Žijeme uprostred veľmi rozmanitej, pulzujúcej EÚ, ktorá prekypuje tvorivou energiou a inovatívnymi myšlienkami. Ako na nedávnej konferencii povedal jeden rečník, regióny „dostatočne veľké, aby boli dôležité a dostatočne malé, aby sa starali,“ majú ideálnu pozíciu, aby podporovali toto prírodné bohatstvo a robili všetko možné pre jeho propagáciu.

Toto vydanie časopisu Panorama vyzdvihuje dôležitosť tvorivosti a inovácie pre zdravú a prosperujúcu Európu, čo Komisia ako celok uznáva vo svojom pomenovaní roku 2009 za Rok tvorivosti a inovácie. Počas celého Roku bude Komisia podporovať diskusiu o spôsoboch zvýšenia potenciálu tvorivosti a inovácie v Európe a nárastu povedomia o dôležitosti tvorivosti a inovácie ako kľúčových ťahúnov osobného, sociálneho a hospodárskeho rozvoja.

Diskusia vznáša otázky. Ako definujeme ústredné výrazy, tvorivosť, inováciu a kultúru? Aký je ich vzájomný vzťah? Ako môže kultúra a tvorivé myslenie poháňať inováciu? Umenie a podnikanie – sú to olej a voda, alebo sa môžu navzájom podnecovať? Ako môžeme ľuďom pomôcť, aby dosiahli svoj potenciál pre tvorivé a inovačné myslenie? Aká je rola školstva a celoživotného vzdelávania pri vytváraní dynamickejšieho, sebaistejšieho a tvorivejšieho obyvateľstva? Časopis Panorama skúma niektoré z ústredných otázok a venuje sa niekoľkým projektom, ktoré najlepšie reprezentujú spôsob, akým môže tvorivosť a inovácia vyvolať zmenu.

Dúfam, že pomenovanie roku 2009 za Rok inovácie a tvorivosti nám bude neustále pripomínať potrebu zotrvať v našej snahe o modernizáciu a inováciu.

Na pozadí neustále sa zvyšujúcej konkurencie a vážnych globálnych výziev sú inovačné postupy a tvorivé riešenie odrazovým mostíkom pre rast a prosperitu našich regiónov a krajín. Zručnosti, nápady, procesy: ich kombinácia nám pomáha dosiahnuť konkurenčný náskok.

Európa by na súčasnú hospodársku krízu nemala reagovať znížením svojich investícií do zručností a inovácie. Musíme dôverovať v spoľahlivosť kvality našich nápadov a našej schopnosti adaptácie a zároveň zaistiť, aby dostupné verejné financovanie pracovalo intenzívnejšie a prinášalo lepšie výsledky.

Danuta Hübnerová

Komisárka pre regionálnu politiku.

” Inovačné postupy a tvorivé riešenie sú odrazovým mostíkom pre rast a prosperitu našich regiónov a krajín “

INOVAČNÁ A TVORIVÁ

BUDÚCNOSŤ PRE EURÓPU

2009 – Európsky rok tvorivosti a inovácie si dáva za cieľ byť vzorom pre všeobecné prehodnotenie významu tvorivosti a inovácie, a spôsobu, akým prispievajú k nášmu osobnému, hospodárskemu a sociálnemu rozvoju. Myšlienka je široká, výrazy ťažko definovateľné, a hoci tento odbor priťahuje čoraz viac výskumníkov, výsledky sa zatiaľ stále ťažko kvantifikujú. Niet však pochyb, že ak chce EÚ zostať konkurencieschopnou a podporovať hodnoty zdieľané svojimi členskými štátmi, tieto otázky si vyžadujú preskúmanie.

Definovanie myšlienok, rozvoj politiky

Inovačná a znalostná ekonomika, posun k tvorivej ekonomike, vzdelávanie pre tvorivosť a inováciu, tvorivosť a inovácia verejného sektora, kultúrna rozmanitosť ako nositeľ tvorivosti a inovácie, výzvy trvalo udržateľného rozvoja, potenciál tvorivého a kultúrneho priemyslu – všetky tieto otázky budú proklamované v priebehu série diskusií počas celého roka.

Keďže sa tieto kľúčové diskusie začínajú v Bruseli, v regiónoch Roka tvorivosti a inovácie EÚ budú pracovať pre:

- nadviazanie tesnejších vzťahov medzi umením, obchodom, školami a univerzitami;
- zvýšenie povedomia mladých ľudí o podnikaní prostredníctvom spolupráce s obchodným svetom; a
- rozvoj inovačnej schopnosti vo verejných a súkromných organizáciách.

Významné osobnosti z celej Európy boli vybraní za veľvyslancov Roka, aby ľuďom pomohli udržať pozornosť na tieto témy. Mnohé z týchto známych osobností, napr. zo sveta hudby, vedeckého výskumu a architektúry, publikovali svoje myšlienky o tom, čo sa myslí „tvorivosťou“ a „inováciou“, na webovej stránke venovanej Roku.

Udržanie konkurencieschopnosti Európy

Tvorivé myšlienky a inovačné riešenia dokazujú, že sú rozhodujúce pri pomoci Európe vystúpiť z tieňa hospodárskej krízy, ktorá vypukla na konci roku 2008. „Stimulovanie európskej konkurencieschopnosti a zamestnanosti, obzvlášť v tejto ťažkej ekonomickej klíme, volania po nových nápadoch a progresívnom myslení,“ vysvetľuje komisárka pre regionálnu politiku, Danuta Hübnerová.

Preklenujúcou politikou EÚ je Lisabonská stratégia pre rast a zamestnanosť, a Rok si dáva za cieľ zvýšiť dôraz na predstavivosť, kultúru, tvorbu a inováciu za účelom podpory cieľov navrhnutých v Stratégii.

Avšak hrozí nebezpečenstvo, že ako si verejné a súkromné organizácie utahujú opasky, tak budú utahovať aj svoje rozpočty na aktivity, ktorých výsledky sa ťažko kvantifikujú a neponáhľajú so splácaním. „Európa by na krízu nemala reagovať znížením svojich investícií do zručností a inovácie. Musíme dôverovať v spoľahlivosť kvality našich nápadov a našej ľudskej schopnosti adaptácie. Zároveň však samozrejme musíme zintenzívniť prácu dostupného verejného financovania a prinášať lepšie výsledky,“ upozorňuje komisárka Hübnerová.

Keď EÚ zvažuje svoju strategickú orientáciu na nasledujúce desaťročie a ďalej, žiada nás o úvahu o tom, čo myslíme tvorivosťou a inováciou, a ako ich podporovať na všetkých úrovniach – politicky, profesionálne a osobne.

„ Inovačné projekty, ktoré sú dnes stredobodom záujmu, poskytujú jasnú ukážku toho, aký môže mať kohézna politika význam a sú jasnou inšpiráciou pre ostatné európske regióny “

Komisárka pre regionálnu politiku, Danuta Hübnerová.

Najinovatívnejšie európske projekty ocenené na udeľovaní cien RegioStars

Od Flámska po ostrov Réunion, ceny RegioStars 2009, ktoré sa udeľovali 16. februára v Bruseli, privítali najoriginálnejšie a najlepšie nápady zo štyroch kútov EÚ.

Projekty spolufinancované EFRR súperili o ocenenie ako najinovatívnejší projekt vo svojom odbore v jednej z troch kategórií: výskum, technologický rozvoj a inovácia; adaptácia na klimatické zmeny alebo ich zmierňovanie; a audiovizuálny šot vyzdvihujúci príspevok kohéznej politiky.

Spoločnosti Diple Printing Technologies z Walesu a Cenaero Research z belgického Flámska boli spoločnými víťazmi v kategórii Inovácia. Firma Diple bola ocenená za svoj úspech vo výskume najaktuálnejšej priemyselnej tlače so zníženým dopadom na životné prostredie. Tieto znalosti boli potom prenesené do širšieho polygrafického priemyslu vo Walese, jedného z kľúčových sektorov regiónu.

Firma Cenaero Research je centrum excelentnosti podporujúce flámske letecké spoločnosti v ich inovačných snahách tým, že im poskytuje účelovo zamerané odborné znalosti v numerickej simulácii a modelačných metódach.

Centrum pre výrobu fotovoltaickej elektriny v tropickom prostredí z francúzskeho ostrova Réunion Island zvíťazilo v kategórii Klimatické zmeny. Projekt sa vysporiadal s výzvou adaptácie technológie solárnych článkov na drsnosti tropického ostrova s veľmi málo rovinatou, otvorenou krajinou. Vyriešením problémov spôsobených extrémne vysokou rýchlosťou vetra, ako napr. používanie skladacích panelov, a nedostatkom otvoreného priestoru, ktoré vyriešili umiestnením panelov na zakryté skládky, projekt pomohol ostrovu priblížiť sa energetickej sebestačnosti.

„Audiovizuálnu kategóriu vyhral krátky film s informáciami pre verejnosť, „Viete o ESPA“. Film, ktorý nakrútilo Grécke ministerstvo hospodárstva a účinkoval v ňom známy herec, vysvetľuje, akým spôsobom sa v Grécku dosahujú priority kohéznej politiky.“

„Inovačné projekty, ktoré sú dnes stredobodom záujmu, poskytujú jasnú ukážku toho, aký môže mať kohézna politika význam a sú jasnou inšpiráciou pre ostatné európske regióny,“ vysvetlila komisárka pre regionálnu politiku, Danuta Hübnerová.

NÁMET K PREMÝŠĽANIU

„Tvorivosť možno považovať za základný zdroj inovácie – t.j. premenu tvorivých myšlienok na produkty alebo služby. V tomto zmysle je tvorivosť vždy zapojená, keď inovácia vedie k ekonomickým výsledkom.“
Hübnerová – Regióny pre ekonomickú zmenu, 2009

„Kľúčovým faktorom pre budúci rast je plný rozvoj potenciálu inovácie a tvorivosti európskych občanov postavený na európskej kultúre a excelentnosti vo vede.“

Závery predsedníctva, Európska rada,
13 – 14. marca 2008

„Tvorivosť a inovácia nemôže viesť k trvalo udržateľným ekonomikám bez ohľadu na kultúrnu rozmanitosť, ktorá je samotná zdrojom tvorivosti a inovácie.“

Ján Figel, komisár pre vzdelávanie, odbornú prípravu, kultúru a mládež – Regióny pre ekonomickú zmenu, 2009

Štúdia „Ekonomika kultúry“ (KEA) živo ilustrovala mnohostranný potenciál sektora kultúry: v roku 2004 bolo vo vtedajšej EÚ-25 zamestnaných v tomto sektore 5,8 milióna ľudí (3,1 % z celkového obyvateľstva EÚ-25); zatiaľ čo sektor tvoril 2,6 % HDP EÚ, čo predstavovalo € 654 miliárd. Tá istá štúdia tiež vysvetlila, že hospodárska funkcia kultúry je nesmierne dôležitá na regionálnej/miestnej úrovni, pretože kultúra je motorom pre vznik tvorivých centier a miestny rozvoj (t.j. festivaly, kultúrny turizmus).

Inovácia a kohézná politika – doterajšia história

„Regionálna úroveň je veľmi významná pre akcie, keď ide o uvedenie inovácie a tvorivosti do praxe pre hospodársky rozvoj. Sú dostatočne veľké, aby boli dôležité, a dostatočne malé, aby sa starali. Regióny a mestá sú hlavnými ťahákmi.“ Rudolf Niessler, riaditeľ GR Regio, Regióny pre ekonomickú zmenu, 2009.

Európska inovačná politika sa v priebehu času vyvíjala. V 70. rokoch sa zameriavala na výskum a vývoj, v 80. rokoch bola založená na prenose znalostí. V 90. rokoch sme pochopili, že inovácia nie je lineárny proces (výskum – vývoj – využitie), ale je produktom zložitejšieho systému, ktorý zahŕňa sieť aktérov, medzi inými univerzity, výskumníkov, verejné orgány a firmy. V programe kohéznej politiky 2007 – 13 sa inovácia chápe ako preklenujúci prostriedok na dosiahnutie trvalo udržateľného rastu. Zahŕňa myšlienku podpory klastrov aktivity pre maximalizáciu potenciálu – sila v číslach.

Ako inovácia profitovala z podpory kohéznej politiky

Kohézná politika podporuje inováciu prostredníctvom spolufinancovania štrukturálnymi fondami a rozvoja regionálnej správy založenej na politike, ktorá je sama o sebe inovačnou politikou partnerstva, programovaného strategického rozvoja a hodnotenia. Nariadenia regulujúce Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR) sa inováciou komplexne zaoberajú v štyroch článkoch.

V roku 2006 Komisia požadovala integrovanejší prístup k inovácií a identifikovala nové oblasti činnosti. Nasledovala požiadavka Európskeho parlamentu na významný podiel finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov určených na investície do znalostí, inovácie a odbornej prípravy.

Inovačné postupy sa však môžu vyvíjať a prinášať ovocie pomaly. Pokiaľ vezmeme do úvahy, že hrozí istý stupeň rizika a výsledky sa ťažko kvantifikujú, je potrebný čas a bezpečnosť.

Ak sa verejným orgánom umožní implementácia strednodobých a dlhodobých programov, je možné vyvinúť integrovanú podporu pre rôzne aspekty hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Spojiť možno napríklad podnikateľov a výskumníkov, alebo pedagogických psychológov a miestne orgány, a dať im čas, aby spolupracovali inovatívne. Strednodobé až dlhodobé financovanie umožňuje potrebné strategické plánovanie.

Programy kohéznej politiky, ktoré sa zameriavajú na regionálnu úroveň, sú obzvlášť efektívnym prostriedkom podpory inovácie, pretože poskytujú blízkosť nevyhnutnú pre stimuláciu interakcie medzi producentmi, používateľmi a sprostredkovateľmi znalostí.

Príspevok kultúry k súdržnosti – nosič tvorivosti a inovácie v Európe

Hoci je inovácia často vítaná ako prostriedok pokroku k súdržnejšej a udržateľnejšej spoločnosti, vyžaduje si zmeny, ktoré môžu ľudí znepokojovať. Kultúra ako nástroj pre sociálnu a územnú súdržnosť pomáha vytvárať rovnováhu medzi tradíciou a inováciou, čím umožňuje medzikultúrny a medzigeneračný dialóg, a zlepšuje integráciu v multikultúrnych spoločnostiach. Ako katalyzátor pre hospodársky rozvoj môže kultúra prispieť k rozvoju a obnove miest, a k miestnemu rastu a zamestnanosti.

Takmer 30 % výdavkov na výskum a vývoj v EÚ-27 sa v súčasnosti sústreďuje v 12 regiónoch, z ktorých šesť je v Nemecku, dva vo Francúzsku, a jeden v Belgicku, resp. Dánsku, Taliansku a Švédsku.

Vedúcich 15 regiónov, ktoré vydávajú aspoň 3,5 % svojho HDP na výskum a vývoj je v Nemecku (6), Švédsku (4), Fínsku (3), Francúzsku (1) a v Spojenom kráľovstve (1).

Viac ako € 86 miliárd alebo celkovo 25 % zo štrukturálnych fondov je pridelených na agendu inovácie, ktorá pokrýva výskum a vývoj, využitie IKT, podnikateľské opatrenia a inováciu na pracovisku.

Ďalších € 6 miliárd bolo pridelených na kultúrnu infraštruktúru, služby a ochranu kultúrneho dedičstva.

Regionálne a miestne stratégie podporované kohéznou politikou úspešne integrovali kultúru do podpory inovácie a tvorivosti v oblastiach, ako napr.:

- Kultúrne dedičstvo;
- Rozvoj trvalo udržateľného cestovného ruchu;
- Sociálno-ekonomický rozvoj zahrňujúci partnerstvá medzi tvorivým sektorom, priemyslom, výskumom a inými sektormi; a
- Znovuoživenie miestnych ekonomík zlepšením kultúrnej infraštruktúry a služieb.

Alpská stráž

Keď sa prechádzate impozantnou scenériou francúzsko-talian-ských Álp, dych vám neberie vždy len to, čo vytvorila príroda – občas je to aj práca človeka. Nad skalnými prevismi a útesmi sa týčia ohromné opevnené stavby využívajúce prírodné výhody reliéfu – dramatické pripomienky minulých búrlivých čias.

Náklady na údržbu týchto stavieb sú vážnou výzvou. Kultúrny turizmus však môže byť súčasťou riešenia.

Projekt financovaný v rámci iniciatívy INTERREG IIIA, 2000 – 06, oslávil tieto impozantné stavby vytvorením siete ľudí z verejného a súkromného sektoru oboch krajín. Poskytol im školenia a semináre a podporoval cezhraničné vytváranie sietí, aby správcov udržal v obraze o najnovších názoroch na ochranu lokalít a kultúrny turizmus. Rovnako ako pomoc lokalitám plne profituje z cestovného ruchu, tak projekt podporoval aj výskum architektúry, histórie a antropológie, ktoré boli dôvodom vzniku týchto pamiatok.

Mnoho lokálnych prípadov tvoria mozaiku regionálnych stratégií, v ktorých bola kultúra použitá ako nástroj pre miestny a regionálny rozvoj a sociálnu súdržnosť. Nezávislá štúdia, na ktorej Komisia začne pracovať počas nasledujúcich mesiacov, pomôže poskytnúť konkrétnejší príklad o príspevku kultúry k hospodárskemu rozvoju európskych regiónov a miest prostredníctvom európskej kohéznej politiky.

Samozrejme, všetky ďalšie skúmania pozitívnych vzťahov medzi kultúrou, tvorivosťou, inováciou a širšou ekonomikou, sú len vítané. Hoci je jasné, že kultúrny a tvorivý sektor môžu podporovať inováciu v ďalších sektoroch hospodárstva, vyvstávajú tri otázky:

- Ako môže kultúra prispieť k rozvoju tvorivých schopností v rámci celoživotného vzdelávania?
- Ako môže kultúra prispieť k rozvoju tvorivých riešení na pracovisku, vrátane pomocou sociálnej inovácie?
- Ako môže kultúra prispieť k vytváraniu nových služieb a produktov?

Regióny 2020 – Rola tvorivosti a inovácie pri riešení budúcich výziev

„Schopnosť rozvíjať nové myšlienky a premieňať ich na inovačné produkty a služby je nevyhnutná pre regionálny rozvoj.“ Katarína Mathernová, zástupkyňa generálneho riaditeľa, GR Regio.

S ohľadom na turbulencie, ktorým čelia globálne finančné trhy a nepredvídateľnosť premenlivej dynamiky, ktorej čelí EÚ pri vstupe do nového desaťročia, bola vypracovaná analýza výziev, ktorým čelí Európa.

Správa Regióny 2020 identifikuje štyri kľúčové výzvy, ktoré možno zvládnuť iba tvorivým a inovačným myslením:

• Globalizácia

Vedecký a technologický pokrok poháňa globalizácia, vďaka ktorej majú inovácia a znalosti väčší význam než kedykoľvek predtým. Otváranie nových trhov vytvára nové príležitosti, ale tiež testuje schopnosť Európy prispôsobiť sa štrukturálnym zmenám a vyrovnáť sa s následnými sociálnymi dôsledkami. Transformácia na ekonomiku založenú na znalostiach a službách je rovnako zásadná ako predchádzajúci prechod z poľnohospodárstva na priemysel.

• Demografické zmeny

Veková a zamestnanecká štruktúra našej spoločnosti sa má zmeniť. Ekonomická efektívnosť a veková rovnosť sa stávajú čoraz naliehavšími problémami, a sú potrebné inovačné riešenia. Spôsob, akým sme riešili problémy vzniknuté v predošlých fázach vývoja EÚ, treba zmeniť ako reakciu na premenlivú povahu samotných problémov. Migračné problémy si budú tiež vyžadovať inovačný prístup, pretože tlak na najchudobnejšie regióny sveta sa zvyšuje v dôsledku klimatických zmien a nedostatku prírodných zdrojov.

• Klimatické zmeny

Dopad klimatických zmien je ústrednou témou európskej agendy. Zmierňovanie pomocou boja proti skleníkovým plynom a adaptácia na nevyhnutné budúce zmeny sú naliehavou potrebou všetkých možných tvorivých a inovačných riešení.

• Bezpečné, udržateľné, konkurencieschopné energetické zdroje

Obmedzená dodávka v spojení so zvýšeným dopytom a environmentálnym imperatívom pre zníženie emisií uhlíka volá po inovačných riešeniach.

Tvorivo a inovačne musíme skombinovať oblasti politiky – životné prostredie, energetika, sociálne veci, hospodársky rozvoj, vzdelávanie, inovácia a kultúra – pre riešenie budúcich výziev.

DIRK AHNER

Generálny riaditeľ, Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre regionálnu politiku

Jeden rečník na nedávnej konferencii predniesol myšlienku, že EÚ už viac nedokáže konkurovať v globalizovanom svete iba na základe produktivity. Teraz musia byť sloganmi inovácia a tvorivosť. Súhlasíte?

Áno, súhlasím s týmto názorom. Ak chceme i naďalej konkurovať v stále globalizovanejšom svete, budeme musieť viac spieť k znalostnej ekonomike. Bohužiaľ, dnes sa zdá, že inovačná medzera Európy sa stále zväčšuje v porovnaní s jej niektorými hlavnými konkurentmi. Častou problémou by sa mohla zdať skutočnosť, že EÚ príliš často zlyháva pri transformácii technologického rozvoja do komerčných výrobkov a postupov. To si vyžaduje činnosť na niekoľkých frontoch: viac investícií do výskumu a vývoja, podpora inovácie prostredníctvom nových alebo vylepšených produktov, postupov a služieb, ktoré dokážu obstáť v medzinárodnej konkurencii, a poskytnutie väčšej podpory tvorivým a inovatívnym častiam hospodárstva. Navyše existuje mnoho dôkazov, že spolupráca a blízkosť sú dôležité, keď ide o zlepšenie tvorivosti a inovácie. To je dôvod, prečo regionálne politiky rozvoja môžu a mali by hrať kľúčovú rolu ako motory pokroku.

Aké iné príležitosti majú k dispozícii regióny, ktoré chcú užšie spolupracovať pri podpore tvorivosti a inovácie?

Závazok k tvorivosti a inovácii je viac než len financie. Európska kohézna politika sa usiluje o podporu spolupráce. Podporuje obrovskú sieť vo všetkých európskych regiónoch za účelom výmeny skúseností a najlepšej praxe, a rozvoja nových príležitostí. Medzi nové iniciatívy patria siete Regióny pre ekonomickú zmenu, ktoré boli navrhnuté tak, aby podnecovali ďalšiu výmenu skúseností pri podpore inovácie. Jednou z hlavných tém Regiónov pre ekonomickú zmenu bolo vlastne zlepšenie znalostí a inovácie pre rast. V kontexte iniciatívy je pre nás dôležité to, že si vzaté ponaučenia a rozvinuté myšlienky v sieťach nájdu svoju cestu do regionálnych rozvojových programov a vyústia do konkrétnej činnosti.

Čo by sa dalo urobiť pre podporu tvorivosti a inovácie vo vašom odbore na európskej, národnej a regionálnej úrovni?

Tvorivosť a inovácia sú v centre našich snáh o podporu rýchlejšieho rastu a vyššej zamestnanosti. V oblasti európskej kohéznej politiky bola inovácia uznaná za prioritu politiky ako nikdy predtým a je v centre záujmu programov kohéznej politiky 2007 – 13. Na obdobie 2007 – 13 sa investície do inovácie strojnásobia v porovnaní s predchádzajúcim programovacím obdobím (2000 – 06). Kohézna politika prispieje k výskumu, vývoju a inovácii čiastkou približne €86 miliárd – štvrtinou z celkových zdrojov kohéznej politiky. Veľká časť týchto peňazí sa vynakladá na podporu sietí, spolupráce a klastrov. Inovácia je kľúčom k dosiahnutiu a udržaniu konkurenčnej výhody v globálnej ekonomike, tieto masívne investície kohéznej politiky majú schopnosť stimulovať, urýchliť a podporiť hospodársku a sociálnu transformáciu európskych regiónov a EÚ ako celku. Dôležitým prvkom v tomto kontexte je skutočnosť, že regióny spolupracujú aj naprieč hranicami. Rozvoj funkčných oblastí, ako sú priemyselné štvrte alebo klastre, by nemali brzdiť hranice medzi regiónmi a krajinami. Aj o tom je európska integrácia. Územná spolupráca vo forme cezhraničnej spolupráce medzi prihraničnými mikroregiónmi, alebo nadnárodnej spolupráce v mikroregióne, ako je napr. oblasť Baltského mora, môže pomôcť stimulovať tvorivosť a inováciu prostredníctvom početných kontaktov, výmeny a spoločných rozvojových projektov.

„Politiky regionálneho rozvoja môžu a mali by hrať kľúčovú rolu ako motory pokroku“

KARL-HEINZ BRANDENBURG

Profesor a vynálezca MP3

Jeden z veľvyslancov Roka tvorivosti a inovácie, profesor Karl-Heinz Brandenburg, je výskumníkom v oblasti informačných a komunikačných technológií, vedúcim výskumného odboru „Techniky elektronických médií“, a riaditeľom Fraunhofer inštitútu pre technológiu digitálnych médií (IDMT). Práca profesora Brandenburga umožnila vývoj MPEG Layer-3 (MP3), MPEG-2 Advanced Audio Coding (AAC) a mnohých ďalších moderných metód dátovej audio kompresie.

Jeden rečník na nedávnej konferencii predniesol myšlienku, že EÚ už viac nedokáže konkurovať v globalizovanom svete iba na základe produktivity. Teraz musia byť sloganmi inovácia a tvorivosť. Súhlasíte?

Toto tvrdenie je pravdivé už dlhý čas. V globalizovanej ekonomike Európa nie je regiónom, ktorý vlastní prírodné zdroje, ani už viac nie je dielňou sveta. Konkurovať v globálnej ekonomike umožnia Európe iba najnovšie technológie a inovačné myšlienky. Tieto nové myšlienky sú bohatstvom našej doby – či už pre výroby alebo služby.

Existujú štúdie dokazujúce, že dokonca aj dnes vytvára mnoho spoločností veľké percento svojich tržieb výrobkami, ktoré boli vyvinuté len počas posledných piatich rokov. V niektorých oblastiach je už rozdiel medzi firmami, ktoré iba vyvíjajú a predávajú svoje nápady, tými, ktoré výrobky vyrábajú, a tými, ktoré s nimi obchodujú na trhu, často pod vlastným názvom značky. V tejto medzinárodnej delbe práce je dôležité čo možno najviac prispievať nielen k nápadom, ale aj k inováciám.

Čo by sa dalo podľa Vás urobiť pre podporu tvorivosti a inovácie na európskej, národnej a regionálnej úrovni?

Musíme myslieť globálne a podporovať tvorivosť a inováciu. Deje sa to na mnohých úrovniach: školský systém je časťou obrazu, rovnako ako inštitúcie a univerzity pre celoživotné vzdelávanie. Ak budeme v tejto oblasti zaostávať, nebudeme môcť byť tvorivejší a inovačnejší než iní. Tvorivosť a inovácia sú aj otázky mentality: tí, ktorí budú len chcieť mať znalosti a zlepšiť sa vo svojej špecializácii, neuspeli. Pre tvorivosť je dôležité „myslieť nekonvenčne“, prekonať zaškatulované myslenie.

Veda je už dlho globálna. Vedecké publikácie sú prístupné z celého sveta, a vedci sú zvyknutí spolupracovať na celom svete. Musíme podporovať takýto spôsob práce a zabudnúť na národné egá – to najlepšie posluží našim záujmom na regionálnej, národnej a európskej úrovni. Výskum a vývoj, a tvorivý priemysel treba podporovať za naše regióny a spoločnosť ich musí uznávať vo väčšom rozsahu než dnes. „Rok tvorivosti a inovácie“ pomáha zvyšovať povedomie o týchto potrebách, ale potrebujeme aj správne priority pre vzdelávanie a výskum.

Nie je tvorivosť len niečo pre umelcov, prečo je to témou aj pre inžiniera ako ste Vy?

Dokonca aj v inžinierstve je dôležité myslieť nekonvenčne. Celé inžinierstvo je o vývoji technológií, ktoré pomáhajú ľuďom, a ktoré nám tiež uľahčujú život a život je vďaka nim hodnotnejší. Ak by som stále kráčal len po tej istej ceste, veci by sa potom stali jednotvárnymi a už by viac nebolo možné vyriešiť problémy, ktorým dnes čelíme. Ide o to, že akokoľ platia základné fyzikálne zákony, odpoveď „to sa nedá urobiť“ je neakceptovateľná. „Inžinieri musia byť vždy pripravení odhaliť neočakávané odpovede na známe problémy – to je to, čo voláme „invencia“. Mimochodom, mnohí inžinieri sú zároveň aj tvorivo aktívni v umení, veľa mojich kolegov z Fraunhofer inštitútu vystupujú ako hudobníci.

„ Konkurovať v globálnej ekonomike umožnia Európe iba najnovšie technológie a inovačné myšlienky “

ODILE QUINTIN

Generálny riaditeľ, Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre vzdelávanie a kultúru

Jeden rečník na nedávnej konferencii predniesol myšlienku, že EÚ už viac nedokáže konkurovať v globalizovanom svete iba na základe produktivity. Teraz musia byť sloganmi inovácia a tvorivosť. Súhlasíte?

Inovácia a tvorivosť sú kľúčové pre našu budúcu životnú úroveň. Európa sa musí stať invenčnejšou, inovačnejšou a lepšie reagovať na vývoj trhu. Uznali to aj najvyššie politické kruhy. Teraz bola predložená široká inovačná stratégia pre Európsku úniu na niekoľko rokov a týmto smerom boli podniknuté aj významné kroky.

Schopnosť inovácie závisí od veľkého množstva faktorov. Jedným z nich je tvorivosť, ktorá však ešte nie je v plnej miere využitá. Vzťah „tvorivosť-inovácia“ si vyžaduje múdre investície, ktoré môžu priniesť nové, udržateľné riešenia a prínos pre naše hospodárstva a spoločnosti. To je kľúčové posolstvo Európskeho roka tvorivosti a inovácie. Je čoraz zmysluplnejšie na pozadí súčasnej finančnej recesie.

Čo by sa dalo urobiť pre podporu tvorivosti a inovácie vo vašom odbore na európskej, národnej a regionálnej úrovni?

Pre vývoj prostredí vhodných pre tvorivosť a inováciu potrebujeme zintenzívniť činnosť na všetkých úrovniach riadenia. Do tohto procesu treba zapojiť verejných i súkromných aktérov.

Tvorivosť je viac než kultúrny/tvorivý sektor a inovácia je viac než výskum a vývoj. Musíme podporovať partnerstvá medzi rôznymi sektormi, ako napr. kultúra, vzdelávanie, výskum, technológia, priemysel a verejné služby. Musíme posilniť zručnosti pre spoločnosť naklonenú inováciám.

Nástroje Spoločenstva podporujú klastrovanie firiem ako nositeľov tvorivosti a inovácie, spolu s mobilitou a prenosom znalostí. Rovnaká podpora je potrebná na národnej, regionálnej a miestnej úrovni.

Na vypracovanie trvalo udržateľnej a účinnej stratégie pre tvorivosť a inováciu je potrebný konkrétny dôkaz.

Pri spustení novej fázy Lisabonskej stratégie pre rast a zamestnanosť 2008 – 10 politickí lídri EÚ potvrdili, že „kľúčovým faktorom pre budúci rast je plný rozvoj potenciálu inovácie a tvorivosti európskych občanov postavený na európskej kultúre a excelentnosti vo vede“. Ako vnímate túto súvislosť s kultúrou ako motor tvorivosti a inovácie?

Kultúra nesúvisí len s umením, ale aj s vedou, vzdelávaním, priemyslom a širšou ekonomikou. Kultúrny a tvorivý priemysel prispieva k stimulácii výskumu, vývoju výrobkov a inovácií služieb, marketingu a komunikácii, „značkovaní miest“ alebo budovaniu spoločenstva. Pomocou sietí a partnerstiev, kde sú potrebné prierezové zručnosti, predstavujú nový model pre rast v globalizovanom svete. Príklady zo všetkých európskych miest a regiónov dokazujú, ako možno kultúru využiť v rámci integrovaného prístupu k trvalo udržateľnému rozvoju z hospodárskeho a spoločenského hľadiska.

Výzvou je spôsob využitia pozitívnych externých efektov, ktoré vytvára kultúra. Potrebujeme dobre ciele stratégie na všetkých úrovniach riadenia, ktoré maximalizujú vzťahy medzi kultúrou, tvorivosťou, inováciou a sociálno-ekonomickým rozvojom. Vytváranie priestoru pre kultúru v našich politikách vytvára priestor pre tvorivosť a inováciu.

” Výzvou je spôsob využitia pozitívnych externých efektov, ktoré vytvára kultúra “

JAMIE OLIVER

Šéfkuchár

Jamie Oliver je medzinárodne renomovaný šéfkuchár a zakladateľ siete reštaurácií Fifteen, registrovanej charity ponúkajúcej vyučenie mladých ľudí, ktorí potrebujú druhú šancu, aby si našli svoje miesto vo svete. Oliver, ktorý získal pre reštauráciu Fifteen v Cornwalle regionálnu dotáciu, je aj kľúčovým iniciátorom školskej kampane pre zdravé stravovanie v Spojenom kráľovstve.

Jeden rečník na nedávnej konferencii predniesol myšlienku, že EÚ už viac nedokáže konkurovať v globalizovanom svete iba na základe produktivity. Teraz musia byť sloganmi inovácia a tvorivosť. Súhlasíte?

Nie som politik, takže nesľubujem, že budem v tejto oblasti odborníkom. To čo viem je, že v čomkoľvek podnikáte, musíte sa neustále adaptovať, zlepšovať a áno, inovovať. Nemá to však zmysel, ak váš výrobok nemá patričnú úroveň. Keď zakladáme novú firmu, vždy sa sami seba pýtame, ako môžeme urobiť niečo navyše. Ako môžeme zaisťovať, aby sa k nám ľudia stále vracali kvôli kvalite a dostupnosti našich ponúkaných výrobkov a tej pravej tvorivosti, ktorú do toho vkladáme?

To je skutočná tvorivosť a ak ju dáte dokopy so špičkovou produktivitou, dosiahnete úspech – každá úspešná kuchyňa reštaurácie je taká... všetky reštaurácie Fifteen sú také, vrátane tej v Cornwalle, ktorú už EÚ ocenila a podporila za jej inováciu... táto kuchyňa servíruje vyše 80 000 jedál ročne, takže zatiaľ štvrtí milióna od otvorenia v máji 2006... tvorivý, inovačný, produktívny... úspešný.

Vyššie 200 prvotriednych jedál denne je pôsobivá produktivita, ale ľudia neprichádzajú pre to... očakávajú to... to čo chcú je to, čo dostanú na svoj tanier a to pochádza z tvorivosti v kuchyni.

Reštaurácia Fifteen je navyše živým príkladom inovácie v akcii v tom zmysle, že dáva mladým ľuďom v núdzi šancu do života – často druhú šancu – a premieňa ich na zručných šéfkuchárov a príležitostí na dobrú kariéru. To má zasa širší dopad ako na miestnu komunitu blízko reštaurácie Fifteen, tak aj na pohostinský priemysel vo všeobecnosti.

” V čomkoľvek podnikáte, musíte sa neustále adaptovať, zlepšovať a áno, inovovať “

Čo by sa dalo urobiť pre podporu tvorivosti a inovácie vo vašom odbore na európskej, národnej a regionálnej úrovni?

Podľa mňa často zistíte, že niektoré spoločnosti alebo organizácie nie sú pripravené podnecovať inováciu – sú šťastné, že sa plahočia so status quo a v ťažkých časoch sú to práve tieto spoločnosti, ktoré na to doplatia. V mnohých prípadoch si myslím, že spoločnosti, ako aj samozrejme v niektorých prípadoch vlády, musia buď podnecovať jestvujúci personál k tvorivosti alebo zamestnať ľudí, ktorí dokážu byť tvoriví a veci trochu zreorganizovať. Buďte odvážny a nebojte sa experimentovať s novými nápadi.

Európske peniaze vám k tomu môžu dopomôcť... myslím, že v žargóne sa tomu hovorí „sprístupniť“... všetky tie prachy a talent... celý kontinent neobyčajne nadaných ľudí pre spoluprácu! Poznajte to, chopte sa toho, starajte sa o to, financujte to... a netrhajte si vlasy, ak sa niečo nepodarí... to sa stáva.

Ako vnímate vzťah medzi tvorivosťou, kultúrou a výzvami, ktoré predstavuje život v modernej spoločnosti?

Pokiaľ ide o tvorivosť, podľa mňa moderná spoločnosť v skutočnosti predstavuje príležitosti na rozdiel od výziev. Niektorí britskí podnikatelia, ktorých obdivujem – napríklad Paul Smith, Richard Branson, prosperujú v spoločnosti, kde sa cení tvorivosť a myslím si, že by sme mali viac povzbudzovať tvorivých ľudí, aby prichádzali s novými myšlienkami.

V dnešnej dobe je verejnosť veľmi chápaná k tvorivosti v každodennom živote – chcú dobrý dizajn, požadujú inteligentné myslenie, v porovnaní dnešnej doby s dobou pred 20 rokmi sa pozerajú na to, čoedia a pijú... neuspokoja sa so včerajškom. Sú zladení s modernou kultúrou.

EURÓPSKE HLAVNÉ MESTO KULTÚRY: LIVERPOOL 2008

Svet v Jednom Meste

Program Hlavné mesto kultúry začal už v roku 1985 v Aténach. Odvtedy bol všetkým členským štátom EÚ určený rok, kedy môžu predložiť svoje vlastný výber mesta. Na rok 2008 kandidoval Liverpool, s pôsobivým programom pod názvom „Svet v Jednom Meste“.

Investície EÚ vo výške € 1,5 milióna prispeli k infraštruktúrnym projektom v meste. To zasa poskytlo ťažisko pre prilákanie ďalších investícií, s prísľubom oveľa väčších, dlhodobjších, vedľajších ekonomických produktov.

Liverpool významne profitoval z €1,405 miliardy z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) investovaných do grófstva Merseyside v rokoch 1994–2006. Od mesta v hospodárskom poklese k mestu, ktoré je teraz pulzujúcim centrom obchodných a kultúrnych aktivít, finančné prostriedky pomohli Liverpoolu stať sa úspešným kandidátom na titul Európske mesto kultúry.

Mnoho kultúrnych partnerov, ktorí vystúpili na podujatiach v roku 2008, zostali v kontakte prostredníctvom miestnych sietí.

Okrem toho sa medzi Európskymi hlavnými mestami kultúry vytvárajú ďalšie siete.

Otváracie podujatie

Začiatok tohto jedinečného roku v Liverpoole oslávilo 40 000 návštevníkov. Bývalý člen kapely Beatles, Ringo Starr, bol prvým v programe elektrizujúceho večera, počas ktorého vystúpilo 800 účinkujúcich.

Herecké umenie

Inšpirujúce hudobné podujatia prebiehali počas celého roka v každom klasickom a modernom štýle. Sir Paul McCartney sa vrátil k svojim koreňom prostredníctvom dlho očakávaného živého vystúpenia na štadióne Anfield Road, kde sa k nemu pridali ďalšie popredné liverpoolske kapely.

Výtvarné umenie

Prevratné umenie prepuklo v každom možnom dejisku celého mesta, sčasti v spojení s umeleckým festivalom Liverpool Biennial. Nové expozície priťahli do galérií a múzeí nebývalé množstvo návštevníkov. Výstava diel maliara Klimta v galérii Tate Liverpool bola stredobodom záujmu pre mnohých, ale veľmi obľúbené bolo aj živé pouličné umenie. Gigantický mechanický pavúk pretvoril ulice, ikonické bytosti nadobudli nespočetné umelecké variácie a zvláštne atrakcie priťahovali zrak vnútri i vonku.

Prechod

Do konca roka Liverpool oslavoval svoju minulosť, hostil ohromné množstvo kultúrnych podujatí a bol pripravený na nové spôsoby nazerania na budúcnosť. V roku 2009 budú Európskymi hlavnými mestami kultúry Vlnius a Linz.

Kultúrny Liverpool je jadrom propagácie dlhodobej budúcnosti Liverpoolu ako jednej z najlepších kultúrnych destinácií v Európe.

Nový Liverpool

Celá škála firemných programov a iniciatív i naďalej spája malé firmy z celého severozápadného Anglicka, pričom buduje na pozitívnom obraze, ktorý si región získal.

Podľa prieskumu verejnej mienky si 79% ľudí myslelo, že Liverpool je „mesto na vzostupe“.

Širšie prínosy

Okamžité prínosy pre všetkých

Investície priniesli Liverpoolu krásne, nové zariadenia. Echo aréna a BT kongresové centrum vyniesli v roku 2008 €216 miliónov a majú rezervácie až do roku 2014. Nová, rozsiahla maloobchodná zástavba, Liverpool One, spájajúca centrum mesta so štvrtou Albert Dock, vytvorila počas roku zisk €2,16 miliárd.

Štvorročná výstavba do roku 2008 vyniesla €11,89 miliónov investícií do miestnej komunity a verejného umenia. Tvorivý komunitný program stanovil témy na každý rok v období 2004 – 2007 pre vybudovanie vízie mesta, čo by sa v roku 2008 mohlo dosiahnuť.

Počas roka sa na kultúrnych podujatiach zúčastnilo 15 miliónov ľudí, z ktorých väčšina priamo súvisela s programom Hlavné mesto kultúry. 70% ľudí v Liverpoole navštívilo múzeum alebo galériu.

Do mesta prišlo 3,5 miliónov návštevníkov, ktorí počas svojho pobytu utratili €864 miliónov a rezervovali si 1 milión hotelových postelí. Obsadenosť hotelov dosahovala rekordnú úroveň, v jeden mesiac až 81%.

Mnohí z nich navštívili Turistické informačné centrum, The 08 Place, ktoré aj získalo cenu za svoje vynikajúce služby. Návštevnosť Turistického informačného centra dosahovala celkovo až 150%. Program Welcome dal prácu viac ako 5 000 miestnym obyvateľom v sektore cestovného ruchu a zlepšeni služieb zákazníkom.

Na celom svete bolo o Liverpoole napísaných 12 000 článkov, ktoré ho priblížili čitateľom a zatriktívili návštevníkom.

Zapojil sa každý žiak v Liverpoole, na aktivitách a vystúpeniach sa zúčastnilo 67 000 detí.

Všetky časti komunity uchvátila táto atmosféra a boli jej účastníkmi. Práce a podujatia na zákazku sa využívali na zaangažovanie miestnych obyvateľov, dokonca sa odvážili začať dialóg na chýlostivé témy, ako napr. kriminalita a sociálne vylúčenie.

Program Volunteer inšpiroval 1 000 ľudí, aby pomáhali pri podujatiach a informovali návštevníkov, čo môžu vidieť, robiť a vytvoriť. Taxikári sa nabíľovali Klimta v galérii Tate a niektorí dokonca navštevovali aj kurzy moderného umenia. Ľudia sa navzájom vyzývali, aby si pozreli nové druhy umenia v rôznych typoch médií.

ZAMESTNAJTE CELÚ OSOBU –

UMENIE AKO CESTA K TVORIVÉMU PRACOVNÉMU PRIESTORU

Časopis Panorama navštívil Švédsko, kde jeden projekt buduje tvorivé spojenectvá medzi umelcami a pracoviskom. Projekt TILLT umiestňuje umelcov do organizácií, aby zamestnancom pomohli vyvíjať tvorivé riešenia na dnešné výzvy.

Keď sa prechádzate po chodbách nemocnice kúsok od švédskeho mesta Göteborg, všetko sa zdá byť také, aké by ste očakávali. Od podlahy sa odráža stropné žiarivkové osvetlenie, okolo sa zadumane prechádzajú ľudia v bielych plášťoch. Ak by ste však boli na týchto istých chodbách pred pár mesiacmi, spolu s pacientmi a personálom by ste užasnuto pozerali na vystúpenie tanečníka/choreografa Mattiasa Olaisona na všetkých oddeleniach.

„Videním samých seba jeho očami sme mali príležitosť vidieť niektoré veci, ktoré nás vystihli a niektoré veci, ktoré sme pustili zo zreteľa“ povedala Marianne Olssonová, riaditeľka projektu v nemocnici Angereds Närsjukhus. „Zachytil, akí sme a umožnil nám to vidieť jasnejšie“. Tento projekt, výsledok dvojmesačného výskumu umelca po celej nemocnici, je príklad projektu TILLT v akcii.

TILLT, švédska spoločnosť so sídlom v Göteborgu, riadi širokú paletu programov, ktoré umiestňujú umelcov do pracovného priestoru ľudí. Programy, či už dlhodobé, strednodobé alebo krátkodobé, majú jednu vec spoločnú – využívajú spôsob myslenia špecifický pre daného umelca a aplikujú ho na pracovisku, čím poskytujú katalyzátor pre zmenu. Umelec, potreby zamestnanca, ciele, problémy, dĺžka programu – všetky prvky sa usilovne dávajú dokopy, čo vedie k skúsenosti, ktoré je rovnako jedinečná ako participujúci ľudia.

A dôjde k zmene. Zmena vo vzájomnom uznaní, komunikácii a prístupe k neznámemu. Zmena aj k úrovni produktivity – výskum uskutočnený Ústavom inovácie a technológie riadenia (Institute of Management Innovation and Technology – IMIT) v Göteborgu dokazuje jej nárast, zatiaľ čo úroveň zdravotnej dovolenky klesá.

Späť v nemocnici, Olssonová nemá žiadne pochybnosti, „Teraz sú oveľa menej odolní voči neistote než predtým,“ hovorí o svojom personále. Keď prišiel Mattias prvýkrát, boli nesvoji a zdržanliví, nevedeli čo môžu očakávať a mnohí to považovali za rušivé. „Sme v strede výstavby nemocnice, takže nevyslovená otázka znela: „Prečo nám to robíš?“ Olssonová sa smeje. Ale po

skončení boli ľudia veľmi optimistickí – niektorí manažéri to teraz vedia využiť v prístupe k novým myšlienkam. „Môžeme im pripomenúť, ako môžu byť prekvapení, keď sa odvážia urobiť niečo, čo sa zdá byť cudzie alebo keď niečo vidia z iného uhla. Takže pre mňa ako manažérku je to dôležitý nástroj. Moji spolupracovníci sú otvorenější, prístupnejší.“

O programe AIRIS

AIRIS – jednoročný program riadený spoločnosťou TILLT, v ktorom umelec dva mesiace strávi výskumom, prácou po boku zamestnancov, pozorovaním pracovného priestoru, kladením otázok a neskôr vymýšľaním úloh navrhnutých na dosiahnutie cieľov organizácie.

Umelcov a organizácie páruje Roger Sarjanen, projektový manažér spoločnosti TILLT, ktorý sám seba vníma ako včasný výstražný systém dostupný kedykoľvek, ako umelcov tak aj klientov, keď cítia zvonenie poplašného zvončeka.

Ako plynie čas, on i umelec urobia krok späť, aby zaistili, že koncepcie a motivácia pochádza od zamestnancov. Takže, keď TILLT na konci roka po záverečnom stretnutí s organizáciou a ukončení programu odíde, zanecháva za sebou trvalú zmenu.

Tieto zmeny si všimli všetci manažéri, s ktorými som sa rozprávala. „Neviete si predstaviť, aká je to radosť viesť ľudí, ktorí sú motivovaní a neboja sa byť iniciatívni,“ hovorí Berit Hallersbová, vedúca ľudských zdrojov verejného orgánu v obci Vara. Keďže obec za rok získala 19 umelcov v rámci programov AIRIS, vie to dobre posúdiť. Do projektu TILLT sa zapojila polovica z ich 1 300 zdatných zamestnancov a zamýšľajú presvedčiť ešte ďalších 21. „Chceme stimulovať spôsoby, ktoré prispievajú k tomu, ako naši zamestnanci rozvíjajú svoje pracovné metódy,“ dodáva Hallersbová, a je jasné, že prizvaním umelcov TILLT presne to urobila.

Ako to celé začalo?

Začiatkom 20. storočia švédska spoločnosť privítala názor, že umenie a potreba kultúry sú zásadné pre životy jej občanov. Z túžby uznať právo každého na zážitok z umenia a kultúry vzišiel názor o integrácii umenia do každodenného pracovného života. Do roku 1970 nadobudol impulz formu národného reťazca

organizácií, ktoré predávali so zľavou lístky do divadla, na výstavy a do opery zamestnancom zo súkromného a verejného sektora.

Keď Pia Arebladová začínala v pobočke v Göteborgu, písal sa rok 2001: bol zavedený Internet a svet sa zdal byť bližšie – predávanie lístkov sa už nezdalo byť riešením. „Mali sme oprávnenie z kultúrneho a umeleckého sektora, Výboru pre obchodné a kultúrne záležitosti a Výboru pre regionálne záležitosti – oba na regionálnej úrovni – preskúmať spôsoby, ktorými môže umenie a kultúra rozvinúť pracovný život a naopak“ vysvetľuje Arebladová, výkonná riaditeľka spoločnosti TILLT.

Hoci boli poverení pracovať v celom regióne, nemali dostatok peňazí na pokrytie 48 obcí mimo Göteborgu. „Bola to výzva a ja mám rada výzvy, pretože musíte rozmýšľať inak a zmeniť vaše názory.“

Zmena fungovala – začínala len s jednou ďalšou kolegyňou ponúkajúc zlacnené lístky na podujatia a úplne sa spoliehali na poskytovanie grantov. Teraz má TILLT – dokonca aj názov je nový – 10 zamestnancov a 65 % svojho príjmu získavajú sami. EÚ im práve udelila dva granty a na svojej strane majú aj Konfederáciu švédskych podnikov, odbory a kultúrny sektor.

Skopírovanie projektu TILLT inam – ako dostať koncept z miesta

Arebladová začala spájať kultúrne organizácie v cieľovej oblasti, pýta sa ich, ako by profesionálne kultúrne aktivity mohli oslaviť pracovný život v ich obci. Potom ich pozvala, aby sa stali členskými organizáciami projektu TILLT. Ďalším krokom bolo nájsť klientov – prvou zastávkou boli miestne orgány a získanie starostu obce. „Rozhodnutie pracovať s umením a kultúrou ako spôsob rozvoja pracovného života v obci musí pochádzať od starostu,“ vysvetľuje Arebladová.

Po dohode so starostom obce kontaktovala štátnych úradníkov zodpovedných za rozvoj podnikania a ľudské zdroje v obci – verejné orgány vo Švédsku sú veľkými zamestnávateľmi, len mesto Göteborg zamestnáva 50 000 ľudí. Potom bol skoncipovaný tvorivý plán vysvetľujúci, ako by miestny orgán pracoval s kultúrou v jeho organizácii.

Po jeho zavedení by pre oddelenie rozvoja podnikania bolo logickým krokom popremýšľať o zapojení súkromného sektora kontaktovaním firiem sídliačich v obci. „Ak chápem, ako môže umelecká šikovnosť skutočne pomôcť pri rozvoji sektora, tak to dajú na vedomie,“ hovorí Arebladová.

„Potrebujete len umelcov na profesionálnej úrovni, verejné orgány a súkromný sektor, a tento model môžete napodobniť kdekoľvek“, dodáva. Potrebujete tiež osobu s víziou a vôľou zvieŕť všetkých dohromady.

Umenie a tvorivosť podnecujú inováciu a rast

Bertil Törsäter je výkonným riaditeľom pre regionálny rozvoj v západnom Götalande. Je si istý, že organizácie skúmajúce nové spôsoby myslenia budú teraz v silnejšej pozícii pre zužitkovanie príležitostí, ktoré sa objavia s prípadnou hospodárskou konjunkťou. „Tvorivá myseľ je otvorená zmenám, a zmena je to, čo žijeme,“ hovorí. Proporcionálne je západný Götaland jedným z najväčších investorov do výskumu a vývoja na svete, s ktorými je tvorivosť, ako Törsäter verí, skutočne prepojená.

AstraZeneca, nadnárodná farmaceutická spoločnosť zamestnávajúca na celom svete 60 000 ľudí, má 2 000 zamestnancov – väčšinou výskumníkov – vo svojej pobočke v Göteborgu. Jej vedúci, Peter Nyström je presvedčený, že Törsäter má pravdu. „Kultúra, zdravotníctvo, inovácia a konkurencieschopnosť, niečo na tom je.“ Čoraz viac si v spoločnosti uvedomujeme, že je to rozhranie medzi chaosom a poriadkom, ktoré, ako to formuluje Nyström, vytvára čaro.

Podobne ako je to pri všetkých firmách, aj úspech spoločnosti AstraZeneca závisí od jej schopnosti vymýšľať nové nápady. Niečo, o čom sa Nyström nazdáva, že spúšťa rôzne sa prelínajúce perspektívy. Tvorivú perspektívu, ktorú hľadali, vytvorila účasť vo dvoch programoch AIRIS. Mikael Werner, manažér z pobočky vysvetľuje, „Chce to odvalu zapojiť vašu spoločnosť do projektu TILLT, pretože neviete, s čím skončíte.“ To, s čím skončili, bola organizácia lepšie pripravená na zmenu, „Zmeny vidíme každý mesiac a niet pochyb, že po projekte boli k tomu ľudia otvorejší, menej ich to stresovalo.“

Hlavou výzvou, ktorú identifikoval Nyström, je udržať ľudí stimulovaných, „Veci, ktoré robíme, nemajú ďaleko od úrovne Nobelovej ceny – a je ťažké prevýšiť vaše vlastné očakávania, keď fungujete na 80 % vašej kapacity. Musíte byť na 120 %. Spôsoby myslenia, ktoré môžeme využiť ako výsledok projektu AIRIS, nám v tomto ohľade pomohli.“

Törsäter pokračuje, že podpora umenia a kultúry na regionálnej úrovni má ďalší kľúčový prínos, zatriktívňuje región zahraničným firmám, „Naozaj musíme vytvoriť miesto, v ktorom budú ľudia chcieť pracovať,“ hovorí. Volvo, AstraZeneca a ďalšie nadnárodné spoločnosti majú pobočky v Göteborgu a zamestnávajú pracovníkov, ktorí sú zvyknutí voliť medzi veľkými

metropolitnými oblasťami, „Musíme im objasniť, prečo by mali prísť sem,“ vysvetľuje Törsäter. Riešením je vytváranie nových systémov a arén pre povzbudenie spolupráce medzi podnikateľským a tvorivým sektorom. „TILLT je jedným príkladom nového spôsobu skĺbenia dvoch síl a získania niečoho silnejšieho následkom synergie.“

Kto to platí?

Kultúrne organizácie platia za získanie členstva a podpory len malý poplatok. Verejné orgány prispievajú, rovnako ako súkromný sektor, na účasť v programe TILLT, či už je to ročný projekt AIRIS, na mieru šité „tvorivé nakopnutie“ alebo školenie a podpora ich zamestnancov spoločnosťou TILLT, aby v organizácii vykonávali svoju rolu kultúrneho velvyslancu.“

„Vďaka tomu nemusíme chodiť za politikmi a žiadať o obrovské sumy peňazí. Náklady sú rozložené: každý prispieva, každý profituje“ vysvetľuje Arebladová.

Kultúra a podnikanie – viac než len sponzorská dohoda

V západnom Götalande ide podnikateľská angažovanosť v kultúre za hranicu sponzorstva a už to nie je len o logách a programe opery. „Ak v projekte AIRIS použijeme umelca, odrazí sa to na číslach, prínosy sú kvantifikovateľné,“ hovorí riaditeľ rozvoja Švédskej obchodnej federácie, Hans Löwlund.

Má pocit, že umelci sú najnezaujatejší, najtvorivejší, najflexibilnejší ľudia, ale neradi sa dávajú najímať. „Chcú byť slobodní,“ vysvetľuje, „Takže, ak by aj manažér ľudských zdrojov chcel nájsť túto výnimočnú osobnosť, nebude toho schopný.“ Löwlund má pocit, že jediný spôsob, ako získať osoby takýchto kvalít do spoločnosti, je prizvať ich na tri, šesť alebo dvanásť mesiacov v rámci projektu ako je AIRIS. „Zrazu môžete vidieť, že spoločnosť sa stáva nezaujatejšou, inovačnejšou, sebaistejšou.“

Umelec ako poradca nových riešení

Klas Ålander, podnikový komunikačný manažér, a Eva Degermanová, globálna riaditeľka ľudských zdrojov, pracujú pre spoločnosť FlexLink. Obaja súhlasia s Löwlundom. Ich firma pôsobí vo výrobnej logistike a rok 2007 bol pre nich komplikovaný. Rozhodnutie vymeniť dodávateľa na začiatku roka sa obrátilo proti nim a ako plynuli mesiace, museli prepustiť niekoľko nadbytočných zamestnancov. „Spolupracovníci ťažko bojovali, aby držali krok s dopytom, bolo to problematické a stresujúce. Som presvedčený, že prítomnosť umelca nám tu pomohla, pretože to bolo o otvorení perspektív,“ hovorí Ålander.

Hoci sa zotavili z vnútorných ťažkostí, globálna finančná klíma zostáva výzvou. Ålander je presvedčený, že teraz je čas na inovatívne myslenie, „Firmy musia myslieť novými spôsobmi.

Umenie a kultúra sú vždy spôsoby na zabezpečenie inovácie v organizácii.“

Riadenie projektu AIRIS si vyžaduje angažovanosť zhora, vysvetľuje Degerman, „je dôležité, že to nie je vnímané ako otázka ľudských zdrojov, je to projekt spoločnosti. Musíte byť veľmi konkrétny o tom, čo tím chcete dosiahnuť a vytvoriť nie príliš veľkú skupinu riadenia projektu.“ Organizovanie projektu a získanie ďalších manažérov je len časťou výzvy. Musíte povzbudiť zamestnancov.

Na začiatku panovala veľká úzkosť. Zamestnanci to vôbec nechceli robiť, „Ale keď sa to už rozbehlo, angažovali sa na 200 % a bolo to fantastické,“ hovorí Degerman. Požiadali sme ich o vytvorenie niekoľkých umeleckých diel, ktoré boli potom vystavené. „Vytvárali ich dokonca ešte aj po skončení výstavy. Len čo sa do toho pustili, nechceli už prestať,“ spomína si Ålander.

Tento entuziazmus pozorovali u svojich zamestnancov aj v spoločnosti PAROC, ktorá vyrába izolačnú minerálnu vlnu, počas aj po účasti v projekte TILLT.

Vedúci ľudských zdrojov, Lars Lindström, pozval TILLT zatiaľ na dva projekty AIRIS – o treťom sa rokuje.

„Správny čas nie je nikdy a ľudia budú argumentovať, že len preto, že projekt fungoval dobre inde, ich pracovný priestor je odlišný. Ľudia budú hľadať výhovorky. Ale musíte sa do toho vrhnúť. Vyžaduje si to odvahu,“ hovorí.

Ako projekt AIRIS funguje v praxi

„Z perspektívy manažéra – ľudia to nebudú milovať od začiatku, ale musíte si dôverovať a stať si za svojim presvedčením, aby ste to mohli riadiť. Musíte skrotiť úzkosť personálu, kým to prebieha. Ale je to aj veľká zábava. Pacienti to milovali, sedeli v čakárňach a niekoľko tanečníkov vtancovalo dnu – prinieslo to veľa smiechu a zábavy v čase, ktorý nám všetkým zvyčajne vyplňa úzkosť.“ Marianne Olssonová, riaditeľka projektu v nemocnici Angered

PAROC stagnovala: ťažký priemysel stál jednu generáciu bokom, päť zmien znamenalo, že súčasne bolo pod strechou vždy len 20 % zamestnancov a hoci stáli obe továrne chrbtom k sebe, deliaca stena mohla byť pohorie. Boli ustrnutí. „Chcel som, aby boli ľudia hrdí na to, že tu pracujú.“

A majú dôvody na hrdosť: izolačná minerálna vlna, ktorú továreň vyrába, je vysoko energeticky účinná. Má jasné prínosy pre životné prostredie, izoluje účinnejšie ako jej alternatívy – Lindström chcel, aby na to boli zamestnanci hrdí. „Namiesto myšlienok, ‚No čo, skončil som tu a musím splatiť hypotéku‘, som chcel, aby si mysleli, ‚Dostal som príležitosť pracovať vo firme PAROC a robím niečo pre životné prostredie,‘“ hovorí. Takže prizval TILLT.

Herec/režisér vybraný s dôslednosťou a precíznosťou projektovým manažérom Rogerom Sarjanenom prišiel načas a strávil obvyklé dva mesiace počúvaním a pozorovaním.

Výsledok: rovnaký personál, iní ľudia

Potom prišli úlohy. Po niekoľkých radách, ako „pozerat“ cez objektív, sa zamestnanci odhodlali navzájom sa odfotografovať spôsobom, ktorý podľa nich najviac vystihoval ich prácu. Snímanie fotografií a ich neskoršie zobrazenie zviadlo zamestnancov dohromady. Konverzácia bola uľahčená prostredníctvom zdieľania úloh, samotné fotografie ukázali ich kolegov v novom svetle a kvalita obrázkov bola zdrojom pýchy.

Medzi bláznivé súťaže patrilo drvenie rebier – medzi mužmi, z ktorých boli mnohí päťdesiatnici a pracovali bok po boku 20, 30 alebo aj viac rokov bez podania rúk. Prijateľná bola aj súťaž v plúti! Smiech, spolupráca, vzájomné uznanie.

Jeden pracovník, vodič vysokozdvížneho vozíka, vzal na seba úlohu zozbierať z celej továrni zvuky, ktoré nazval „Pieseň strojov“. V marci vystúpil vo švédскеj televízii, kde hovoril o jeho účasti v projekte, a povedal, že teraz kultúru vníma ako definíciu ľudského bytia. Lindström vysvetľuje, „Jeho úloha ho prinútila nazerať na svoje pracovné prostredie úplne iným spôsobom a na to, čo vytvoril v dôsledku tejto zmeny videnia, sa oprávnene pozerá s veľkou hrdosťou.“

Nemôže publicita uškodiť? A Lindström vo svojej odpovedi prezradil ďalšiu podstatnú zložku úspechu projektu AIRIS,

kvalitu riadenia: „Publicita je skvelá, ale to čo sa mi naozaj páči, je to, že chlapcom dáva niečo, čím sa môžu pochváliť na grilovačke s priateľmi, rodinou alebo susedmi. Môžu povedať, ‚Hej, minulý týždeň sme boli v novinách‘. Milujem to, keď sa môžu niečím pochváliť.“

„Riaditeľ závodu, Michael Gustavsson, vysvetľuje, že v roku po projekte došlo k 20 % zvýšeniu výroby, bol to dramatický nárast, aký ešte nezažili. Klesá aj zdravotná dovolenka. Zisťovanie názorov zamestnancov pred projektom bola nevďačná úloha, iba 5 % odpovedalo v dotazníku na otázku o kvalite života v práci. Po projekte odpovedalo 95 %. Zdá sa, že zamestnanci spoločnosti PAROC sa sami angažujú. „Teraz sa po práci stretávajú, trávia spolu čas,“ hovorí Lindström. Vďaka jeho vízii sa môžu aj trochu vychvalovať.“

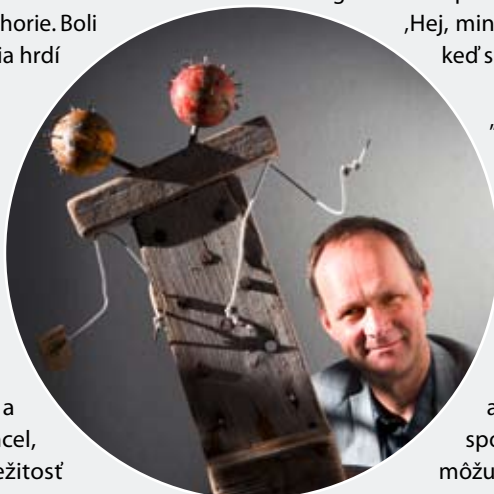
Kam teraz?

Ďalším krokom projektu TILLT je dostať do ich práce európsky rozmer – zdieľať svoje znalosti a učiť sa od iných pracovať smerom k podobnému cieľu.

Práve prešli dva granty EÚ, ktoré budú podstatné pre zdieľanie najlepšej praxe projektu TILLT. Získajú € 1,5 milióna za rok – € 780 000 ročne z fondu iniciatívy EÚ INTERREG IVA a zvyšok zo zúčastnených regiónov v Škandinávii. Tieto peniaze sa použijú na pokračovanie v projekte Tvorivá interakcia v pracovnom živote, ktorý zahŕňa štyri regióny: južné Nórsko; východné Nórsko; severné Dánsko a západné Švédsko. Budovaním na skúsenostiach projektu TILLT sa zameria na vytváranie nových metód, vedenie výskumu pre identifikovanie dopadu doteraz vykonanej práce a zaistenie konzistentne vysokej kvality práce. Celkovým cieľom je zachovať podstatu umenia ako vývojovej sily v Európe.

Projektu TILLT bol udelený aj grant vo výške € 150 000 pre partnerskú spoluprácu pri vypracovaní prvej Zelenej knihy EÚ o kultúre, zdieľaní svojich znalostí o podpore tvorivosti a inovácie v spoločnosti integráciou umenia a kultúry do našich každodenných životov.

„Som presvedčený, že musíme zvládnuť výzvu rozvoja tvorivosti a inovácie v Európe, aby sme sa stali najdynamickejšou znalostnou ekonomikou na svete. Je to stále o nových obzoroch a umenie je prostriedok na udržanie rastu. Je to cesta so všetkým, čo to v sebe zahŕňa,“ hovorí Arebladová.

SPOLOČNÝ POSTUP PRE PODPORU

TVORIVOSTI A INOVÁCIE

Ľudia a firmy prosperujú z objavovania nových spôsobov práce a životy. V Európe naše najaktuálnejšie myslenie vytvára inovačnú vedu, lepšie podnikateľské riešenia a nekonečnú paletu kultúrneho prejavu. Či ide o predaj tovaru alebo objavovanie nových spôsobov zmyslu pre umenie, vynikáme v objavovaní nových rozmerov.

Lisabonská stratégia pre rast a zamestnanosť, ktorá je o kombinácii hospodárskeho rastu so širšími prínosmi pre spoločnosť a životné prostredie, je významným rámcom pre podporu podnikateľských nápadov, ktoré presne to robia. V podnikaní sú inteligentné riešenia o výrobkoch, ktoré lepšie fungujú a majú širšie prínosy.

V kultúrnom živote znamenajú nové spôsoby prezentácie a interpretácie umeleckých diel, hudby, divadla alebo kinematografie inšpiráciu a výzvu pre publikum. Starým dielam sa vdychuje nový život a neustále sa objavujú nové formy umenia.

Najvyššou prioritou Európskej komisie pri financovaní sú už tvorivé a inovačné produkty a riešenia. Rok tvorivosti a inovácie je ťažiskom pre identifikáciu spoločných priorít medzi rozličnými záujmami. Poskytuje podnet pre diskusiu o celej škále tém, od lekárskeho výskumu ku krásnemu umeniu a opere, astronómie a vesmíru k celoživotnému vzdelávaniu a IT hrám v školstve. Tu je niekoľko hlavných bodov z riaditeľstiev Komisie.

Formovanie nových prístupov k výskumu

GR Výskum je zvyknutý pracovať v čele vedy a technológie. Dnešné projekty sú o plne integrovanom výskume, ktorý uspokojuje trhové a sociálne potreby na rôznych úrovniach. Kľúčovými prioritami týchto projektov je podchytiť prosperitu a konkurencieschopnosť EÚ, podporiť úlohu vedy v modernej spoločnosti a prepojiť národný výskum s projektami prebiehajúcimi na európskej úrovni.

Tento rok bola takýmto veľkým podujatím konferencia **Research Connection '09**, ktorá spojila vedcov a výskumníkov s podnikateľmi a priemyselníkmi. Konala sa v máji v Prahe ako súčasť českého predsedníctva EÚ a predstavila mnoho prevratných výskumných projektov, ktoré už EÚ financuje. Jej účastníkov inšpirovala existujúca práca, ale čo bolo rozhodujúce, našli tu aj poradenstvo o tom, ako prilákať výskumné dotácie EÚ pre svoje projekty a stretli sa so záujemcami z radov investorov a spolupracovníkov, ktorí by sa mohli stať ich partnermi.

Európsky inovačný a technologický inštitút (European Institute for Innovation and Technology – EIT) je nový orgán vytvorený Komisiou, ktorý si dáva za cieľ zvýšiť spoluprácu medzi univerzitami, výskumnými centrami a firmami. EIT sa zameria na prenos znalostí a dokázanie, že výskum naozaj vedie k inovačným predajným výrobkom. Ich prvé priority budú v oblasti klimatických zmien, obnoviteľnej energie a komunikačnej technológie.

Rok tvorivosti a inovácie – podnikateľský nástroj

Európsky cit pre inováciu robí z EÚ domov pre spoločnosti, ktoré poskytujú technologicky najvyspelejšie, vysokokvalitné výrobky pri podpore trvalej udržateľnosti životného prostredia a spoločenských prínosov. Aby GR Podnikanie a priemysel firmám ešte viac pomohlo vo vývoji a raste, používa niekoľko nových spôsobov na presadenie tejto agendy.

Prvý Európsky **týždeň MSP**, ktorý sa konal v máji, poskytol novým firmám podporu a vyzval existujúce MSP, aby si ešte viac rozšírili svoje obzory. MSP, často východiskovým bodom väčšiny nápadov, ktoré vidíme kolo nás, sú obzvlášť úrodnou pôdou pre inovačné a tvorivé koncepcie. Týždeň obsahoval jedinečnú interaktívnu výstavu, **Zažiť MSP**, kde séria praktických exponátov vyzývala návštevníkov, aby „zrakom, čuchom, hmatom a sluchom“ pocítili, aké je to byť podnikateľom.

Kultúra ako motor tvorivosti a inovácie

GR Vzdelávanie a kultúra, vo svojej úlohe ako koordinátora Roku, využíva bohatú rozmanitosť inovácie nachádzajúcu sa v kultúrnych projektoch na podnecovanie nových prístupov k podnikaniu a európskej integrácii. Vďaka kultúre v jadre Roka má príležitosť zúčastniť sa každý Európan, pretože sa neberú do úvahy hospodárske, sociálne a etnické rozdiely.

Naša schopnosť, ako jednotlivcov, tvoriť a inovovať v nás vyvoláva pocit uspokojenia, ktoré nám umožňuje lepšie vyjadrenie samého seba. Hudba, umenie, divadlo, film a literatúra nám poskytujú priestor na výtvarný prejav v toľkých rozličných formách. Z tejto skúsenosti pochádza veľký osobný a spoločenský prínos.

Kultúra môže súčasne prinášať aj hospodársky prospech a byť hybnou silou pre oživenie inak zanedbaných oblastí. V propagácii kultúrnych programov a podpore rozvoja miestnych ekonomík prostredníctvom kultúry je zdravá podnikateľská logika. Neprináša so sebou len tvorivosť a inováciu medzi jej účastníkmi, ale tiež povzbudzuje mobilitu a produktívne výmeny medzi firmami.

Umiestnenie kultúry do jadra hospodárstva a spoločnosti

Dokázanie vzťahov medzi kultúrou, tvorivosťou a inováciou je základným cieľom **Európskej stratégie pre kultúru**, historicky prvého politického rámca pre integrovanie kultúry do európskych záležitostí. **Európske kultúrne fórum** konané v septembri 2009 v Bruseli, bude príležitosťou na bilancovanie doterajších úspechov a stimulovanie ďalších krokov. Súčasne sa presadzujú aj ďalšie politické priority, ako napr. podpora nových zručností a pracovných príležitostí, celoživotné vzdelávanie, inovácia v priemysle a využitie silných stránok kultúry na globálnom trhu. Je to všetko o využití tvorivých a inovačných myšlienok na vybudovanie ekonomického potenciálu, ako aj zaistenie individuálnej a spoločenskej pohody.

Zabudovanie kultúrnej praxe do každého sektora

Rok je príležitosťou pre mnohé rôzne sektory zdieľať spoločné výhody a stavať na synergiách a pozitívnych externých efektoch, ako možno jasne vidieť v programe podujatí na národnej úrovni i na úrovni EÚ. Umelecké podujatia, ako napr. Interaktívna **výstava Orbis Pictus**, boli spestrené vedeckou inováciou v astronómii a vesmíre, zatiaľ čo

koncerty zdieľali svetlá rámp s novým vývojom v ekologickej inovácii. Na ďalšej úrovni, **Imagine 09**, nová súťaž návrhov pre školy v Írsku vyzývala žiakov, aby navrhli predmet pre triedu budúcnosti a popísali svoju predstavu o tom, ako by to mohlo zlepšiť ich štúdium. Skutočnou výzvou je to, ako premeniť túto predstavu na skutočnosť zavedením ďalších tvorivých zručností zlepšených pomocou kultúry do podnikateľského sektora, a podporou nových partnerstiev medzi oblasťou kultúry, vzdelávania, výskumu a technológie, firmami, verejnými službami a našou spoločnosťou ako celku.

Nový dôkaz o prospechu kultúry a tvorivosti

Nedávna štúdia **Ekonomika kultúry v Európe** ako prvá meria priamy ekonomický dopad kultúrneho a tvorivého priemyslu a nepriamy zisk pre regióny EÚ a firmy. Nová štúdia o dopade kultúry na tvorivosť skúma stále do veľkej miery podceňované vzťahy medzi kultúrou, tvorivosťou, inováciou a širšou ekonomikou.

Zekonomického hľadiska je kultúrny sektor na čele prispievateľov k zamestnanosti a rastu. Čo je však rozhodujúce, tiež dodáva tvorivé schopnosti do ďalších častí ekonomiky, najmä tých, ktoré súvisia s IKT, čím zvyšuje ich výkonnosť a pracovné miesta sa tak dostávajú do zaujímavejších sfér.

Spoločnosti sú teraz čoraz lepšie vybavené na vyvíjanie inovatívnych typov zamestnania a udržateľnejších typov výroby. Tento rast možno vidieť vo všetkých regiónoch EÚ. Inkluzívna povaha kultúrnej inovácie je mocná sila, spájajúca spoločenstvá a poskytujúca im konkrétnu predstavu o tom, ako môže integrácia EÚ priniesť ekonomickú prosperitu.

Európsky rok tvorivosti a inovácie 2009

Oficiálna webová stránka Európskeho roku tvorivosti a inovácie
<http://create2009.europa.eu/>

Rozhodnutie č. 1350/2008/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 16. decembra 2008 ohľadne Európskeho roku tvorivosti a inovácie (2009), *Úradný vestník Európskej únie* L 348, 24.12.2008, s. 115. – <http://eur-lex.europa.eu/sk/index.htm>

Odkazy na Európsku komisiu

Generálne riaditeľstvo Európskej komisie pre vzdelávanie a kultúru

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/index_sk.html

Generálne riaditeľstvo Európskej komisie pre podnikanie a priemysel

http://ec.europa.eu/enterprise/index_sk.htm

Ďalšie užitočné odkazy

eTwinning – komunita európskych škôl

<http://www.etwinning.net/sk>

Euro Creator – sieť digitálnych médií škôl

<http://www.eurocreator.com/>

Európska sieť podnikateľských a inovačných centier

<http://www.ebn.be/>

European Entrepreneurship Video Award 2009

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/entrepreneurship/video-award/index_sk.htm

Európsky inovačný a technologický inštitút

<http://ec.europa.eu/eit/>

Program a prezentácie z konferencie Regióny pre ekonomickú zmenu (16 – 17. február 2009) „Vytváranie sietí pre dosiahnutie výsledkov“

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/networking/programme_en.cfm?nmenu=4

Podpora inovácií v celoživotnom vzdelávaní

<http://www.elearningeuropa.info/>

Odporúčanie č. 2006/962/ES Európskeho parlamentu a Rady z 18. decembra 2006 o kľúčových právomociach pre celoživotné vzdelávanie, *Úradný vestník Európskej únie*, L 394, 30.12.2006, s. 10.

<http://eur-lex.europa.eu/sk/index.htm>

Európska jar 2009 – Nápady hýbu Európou

<http://www.springday2009.net/>

Odkazy na projekty spomenuté v tomto vydaní:

Ekonomické klastre kultúrnych podnikov – finančné poradenstvo, informácie a odborná príprava pre malé firmy, podnikateľov a jednotlivcov v kultúrnom a tvorivom sektore.

<http://www.connectedcreatives.eu/default.aspx>

Reštaurácie Fifteen Jamieho Olivera, registrovaná charita ponúkajúca mladým ľuďom vyučenie za šéfkuchárov

<http://www.jamieoliver.com/fifteen>

Liverpool – Európske hlavné mesto kultúry

<http://www.liverpool08.com/>

Centrum pre nanozdravotníctvo univerzity v Swansea

<http://www.swan.ac.uk/nanohealth/>

MusikPark – Mannheim

<http://www.musikpark-mannheim.de/web09/>

TILLT

[http://www.tillt.se/eng/airis.asp?m1=engAiris&m2=The %20concept](http://www.tillt.se/eng/airis.asp?m1=engAiris&m2=The%20concept)

Odkaz na webovú stránku budúceho vydania

Stratégia EÚ pre región Baltského mora

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/index_en.htm

BUDÚCNOSŤ EURÓPSKEJ KOHÉZNEJ POLITIKY

Politiky v procese tvorenia – časopis Panorama pravidelne sleduje, čo sa deje v nervovom centre regionálnej politiky, v sídle generálneho riaditeľstva v Bruseli.

Budúcnosť európskej kohéznej politiky – Nezávislá znalecká správa

Aby prispel k diskusii o budúcnosti európskej kohéznej politiky po roku 2013, Komisia pozvala Dr. Fabrizia Barca, predného ekonóma z Talianskeho ministerstva hospodárstva a financií, aby pripravil nezávislú správu o skutočnej efektívnosti regionálnej politiky a aby vypracoval odporúčania pre budúci vývoj. Téma je významná – zahŕňa širšie otázky, ako napr. rozpočet EÚ a jej budúce priority.

Diskusia o budúcnosti kohéznej politiky začala v roku 2007, po zverejnení štvrtej správy o hospodárskej a sociálnej kohézii. Po nej nasledoval dokument Komisie s názvom Regióny 2020, ktorý bol publikovaný v novembri 2008. Tento dokument prvýkrát analyzoval pravdepodobný, dlhodobý dopad štyroch hlavných výziev, ktorým dnes čelíme: globalizácia, demografické trendy, klimatické zmeny, využitie energie a jej dodávky.

Za viac ako rok Dr. Barca zorganizoval diskusie a semináre s akademickými pracovníkmi a tvorcami politiky z celej Európy, Spojených štátov a Nového Zélandu. Správa je výsledkom týchto diskusií. Barcaova správa, uvažujúca o výsledkoch a riadení európskej kohéznej politiky, rozoberá základný ekonomický princíp a motiváciu politiky rozvoja, ktorá sa zameriava na dôležitosť miesta: politiky, ktoré berú do úvahy charakteristiky

lokality, v ktorej sa majú implementovať a chápanie, že miesto implementácie politiky je integrálne so spôsobom jej implementácie.

Spolu s uvážením dôležitosti lokálne orientovaných politík Barcaova správa skúma aj doterajšie úspechy a neúspechy kohéznej politiky, a poskytuje odporúčania pre kľúčové problémy riadenia.

Ponúka isté návrhy, ako by sa mala zefektívniť a posilniť zásada zdieľaného riadenia, v podstate vzťah medzi členskými štátmi a Komisiou. Správa tiež odporúča, aby hodnotenie dopadu tvorilo chrbticu kohéznej politiky a aby Rada vytvorila formálny Výbor pre kohéznú politiku, kde by sa rokovalo o výročných strategických správach každého členského štátu.

Správa je úplne nezávislá a nevyjadruje nevyhnutne názory Komisie. Na jej závery sa bude prihliadať pri zvažovaní budúcnosti politiky po roku 2013.

Dr. Barca a komisárka Danuta Hübnerová predstavili verejnosti kľúčové zistenia tejto správy 27. apríla v Bruseli. Počas nasledujúcich mesiacov sa bude na rôznych podujatiach organizovaných českým a švédskym predsedníctvom Európskej únie konať séria diskusií s členskými štátmi a zainteresovanými stranami.

Barcaova správa: rýchly prehľad

Správa zistila potrebu komplexnejšej reformy kohéznej politiky. Potrebný je lokálnejšie orientovaný prístup, spolu s jasnejším rozlíšením medzi hospodárskymi a sociálnymi cieľmi a uvedomenie si jestvujúcich problémov pri používaní ukazovateľov a hodnotení dopadov.

Použitie kohéznej politiky ako zdroja finančných prostriedkov pre vytvorenie rovnakých podmienok nie je cesta vpred, zdôrazňuje správa. Takže, čo robí Únia na zaistenie toho, aby všetky územia a všetci európski občania mali šancu čo najlepšie využiť príležitosti ponúkané samotnou Úniou a vysporiadať sa s tým spojenými rizikami a hrozbami?

Správa navrhuje tri požiadavky, ktoré treba splniť pre podporu dosiahnutia tohto cieľa:

- Dobre definované ciele založené na overiteľných ekonomických princípoch, ktoré sú prístupné hodnoteniu;
- Jasné a silné politické opodstatnenie založené na súčasnom stave Európy a reagovanie na očakávania jej obyvateľov; a
- Systém riadenia, ktorý sa môže od seba učiť, aktívne podporuje demokratickú účasť a môže sa dôveryhodne zaviazat', že bude adekvátne fungovať.

Celú správu nájdete na stránke http://ec.europa.eu/regional_policy/policy/future/barca_en.htm

V každom vydaní časopis Panorama zisťuje, ako sa odvíjajú dva projekty z hľadiska ľudí, ktorí ich riadia. Pozrieme sa na úspechy i neúspechy riadenia projektov financovaných EFRR: Identifikujeme problémy a podelíme sa o riešenia.

PROJEKT

1

VO FIRME MUSIKPARK MANNHEIM

Fakty a čísla

V rámci Cieľa II sa má do Musikparku a súvisiacich projektov Popakademie investovať niečo cez €5 miliónov. Financovanie začalo v roku 2004 a bude prebiehať 15 rokov.

Vo firme Musikpark Mannheim

Zvláštnosť tvorivého priemyslu: tento sektor vytvára veľký zisk, s obratom viac ako € 654 miliárd v roku 2003 – 2,6% HDP EÚ v tom roku. Ale keď ide o investície do skupiny tínedžerov v obnosených džínsach, banky nie sú až tak nadšené. Po 20 rokov v hudobnom priemysle to Christian Sommer dobre pozná.

Jeho odborné znalosti a rozsiahla sieť kontaktov z neho urobili hybnú silu za projektom Musikpark Mannheim – projektom, ktorý poskytuje začínajúcim MSP v hudobnom sektore ich prvý krok na rebríčku.

Zoznámte sa s riaditeľom projektu, Christianom Sommerom

Hudba fakticky ovládla Sommerov život na konci 80. rokov, keď vystupoval na pódiumoch ako spevák/gitarista, ale profesionálnym hudobníkom sa stal až v roku 1990. V roku 1992 si svoju úlohu vymenil, keď odišiel do zákulisia a stal sa manažérom kapely s názvom

Master Boy, ktorá si užila viac než len svojich 15 minút slávy. „Po celom svete získali zlaté a platinové platne. Bola to ozaj strmá krivka učenia“, spomína si Sommer.

Neoceniteľné boli drsné lekcie, stres a predovšetkým kontakty, ktoré nadviazal, ale v roku 1997 už mal toho dosť. Jeho ďalšie kroky ho dovedli do srdca nadnárodnej nahrávacej spoločnosti, kde sa od produkcie a marketingu rok učil ako v tom chodiť. Do roku 2000 pracoval v Mníchove ako riaditeľ pre marketing, umelcov a repertoár.

Narodil a vyrastal však v Mannheime, a keď mesto potrebovalo manažéra pre svoj najaktuálnejší projekt na zoskupenie hudobných služieb a inkubáciu začínajúcich firiem, šiel do toho.

Pomoc umelcom preraziť do priemyslu

4 300 m² Musikparku zaberá asi 40 firiem, ktoré zamestnávajú 140 ľudí. Vo všetkom tomto priestore je aj miestnosť pre choreografiu a miestnosť pre predstavenia, dielňa, niekoľko zvukových štúdií, televízne štúdio a štýlová zasadačka pre rokovania o všetkom dôležitom, predovšetkým o zadávaní úloh.

„Jednou z našich hlavných úloh je priviesť klientov, ktorí si objednávajú naše spoločnosti“, hovorí Sommer. Tam, kde sú dvere pevne zatvorené pred neznámou kapelou alebo tanečníkom, pre Musikpark sa otvárajú ľahšie. „Pôsobíme ako most, ktorý pomáha jednej strane pochopiť tú druhú“.

Pokiaľ ide o peniaze, projekty podporujúce začínajúce MSP majú tendenciu zameriavať sa na vytváranie podnikateľských zámerov. „Tento model sa sám neprispôsobuje tvorivému priemyslu,“ vysvetľuje Sommer. Nedostávajú pôžičky z banky a nakladajú len s malým množstvom „externých“ peňazí. To, čo začínajúce firmy v hudobnom prostredí potrebujú, sú živé vystúpenia – príležitosť pracovať, šancu ukázať, čo dokážu a tak si zabezpečiť viac objednávok. A tu vstupuje do hry Musikpark.

Komplexná služba

Pre ľudí plánujúcich firemnú zábavu je Musikpark dodávateľom na kľúč, ktorý zaisťuje tanečníkov, hudobníkov, audiovizuálny personál, nehovoriac o zvukároch a osvetľovačoch. Hostia aj podujatia a galéria s plochou 150 m² ponúka mladým hudobným fotografom príležitosť vystaviť svoje dielo.

A umelcom pomáha aj rozmanitosť služieb fungujúcich pod jednou strechou. Navzájom sa živia, plodia nápady, nachádzajú riešenia – každý odbor pracuje na tom, aby bol ten ďalší inovatívnejší. „Je ťažké produkovať dobrú, tvorivú prácu vo vzduchoprázdne,“ pokračuje Sommer. Tvorivé jadro priemyslu: umelci a producenti; a tvoriví profesionáli: marketing, odbyť, projektovanie, podujatia, právna a finančná práca, webové stránky a internetové portály, propagácia – všetko má svoje miesto pod strechou parku.

A nakoniec, miesto radcu zastáva Sommer, ktorý úctivo sleduje, ako sa jeho začínajúce firmy vyvíjajú. „Mladí podnikatelia pracujú iniciatívne a nezávisle. My im len pomáhame, aby si pomohli sami,“ hovorí.

PROJEKT 2

V CENTRE PRE NANOZDRAVOTNÍCTVO (CENTRE FOR NANOHEALTH – CNH) UNIVERZITY V SWANSEA

Fakty a čísla

V rámci cieľa Konvergencia sa má do Centra pre nanozdravotníctvo investovať niečo cez €21 miliónov. Financovanie začalo v roku 2009 a bude prebiehať 5 rokov.

V Centre pre nanozdravotníctvo (Centre for NanoHealth – CNH) univerzity v Swansea

V čase, keď zdravotnícke systémy čelia tlaku drahej liečby a pohrávajú sa s etikou subvencovania paliatívnej starostlivosti, vývoj nástrojov pomáhajúcich pri včasnej diagnóze sa stáva čoraz naliehavším.

Spojením sveta akademickej obce, súkromného sektora a štátnej zdravotníckej starostlivosti, CNH pracuje na aplikovaní nanotechnológie do detekcie chorôb a identifikácii vhodnej liečby.

Zoznámte sa s Dr. Timom Claypoleom, členom výkonného výboru CNH

Skok od výskumu tvorby znečisťujúcich látok vo výfukových plynoch k polygrafickým biomateriálom, a ešte trocha šťastia od Boha v roku 1990 dali Claypoleovej kariére nový predmet záujmu.

Po ukončení prvého stupňa v odbore strojného inžinierstva v polovici 70. rokov Claypole pracoval ako projektant pri výstavbe novej oceliarne v Cardiffe. Zo sveta výroby ocele to netrvalo dlho k návratu na univerzitu, aby získal titul PhD v odbore tvorby znečisťujúcich látok v plameňoch.

Spaľovanie a odlučovanie prachu ho zamestnávali od polovice 80. rokov do roku 1990, kedy sa stal profesionálnym vedcom. S docentúrou Youngblood z Rady pre výskum technických a prírodných vied nastúpil na miesto výskumného pracovníka na univerzite v Swansea, kde skúmal ložiská plynových turbín. Jednou z oblastí jeho výskumu sa stali aj laserové merania tokov v jadrových reaktoroch.

Prepojenie

Hoci pracoval na tokoch, ložiskách a štatistických výpočtoch experimentov, až keď prišiel do styku s tlačiarňou a problémom toku atramentu, Claypole si zrazu uvedomil, že všetko to know-how, ktoré získal pri svojom výskume, by sa dalo zužitkovať v polygrafickom priemysle. To bolo ešte v roku 1990 a odvtedy tento koncept dostal spád. Tak veľmi, že sa spoločnosť Diple presadila vo výskume synergie a stala sa jedným z víťazov cien RegioStars 2009.

Kde bol kedysi atrament, teraz sú to „tlačiteľné kvapaliny“, ktoré ho zamestnávajú. A vlastnosti kvapalín: vodivé, pH citlivé, magnetické, biokvapalina, atď. znamená, že spôsoby využitia tlačovín sú neobmedzené.

Kto je zainteresovaný?

Ústavu biologických vied (Institute of Life Sciences – ILS), spolu s Viacodborovým nanotechnologickým centrom (Multidisciplinary Nanotechnology Centre – MNC), boli udelené štyri prestížne štipendiá Výskumnej rady Spojeného kráľovstva v odbore nanomedicíny. Bolo logické, že takto úspešná spolupráca vyústi do ich zlúčenia a vytvorenia Centra pre nanozdravotníctvo. Centrum začalo fungovať na konci roku 2008.

Ústav i Viacodborové centrum musia toho na stôl priniesť veľa: Blue C, jeden z najrýchlejších superpočítačov na svete venovaný lekárskeho výskumu, 25 odborných výskumných tímov v ILS, vyše 100 v MNC, a podpora štátnej zdravotníckej starostlivosti a IBM. „Máme tu ozajstnú príležitosť,“ hovorí Claypole.

Lepšia prevencia ako liečba

Nanozariadenia a nanobiosenzory sa budú využívať na detekciu a meranie biomarkerov nachádzajúcich sa vo vzorkách kvapalín alebo tkanív pri úrovni citlivosti ďaleko za súčasnými metódami detekcie; v rozsahu častíc na miliardu. Takáto exaktná detekcia umožní včasnejšiu diagnózu a rýchlejšiu liečbu stavov, ako napr. rakovina, cukrovka, obezita a iné.

Claypole bude viesť polygrafickú sekciu Centra, ktorá zahŕňa poloprevádzkové zariadenie na výrobu „atramentu“. Práve tu sa budú vyvíjať bioatramenty – nanočastice a nanovodiče, enzýmy, biomakery a DNA. „Rád premýšľam o tom, že môžeme dlhodobo ovplyvňovať spôsob liečby a monitorovania chorôb,“ vysvetľuje.

VYTVÁRANIE SIETÍ PRE DOSAHOVANIE VÝSLEDKOV

Konferencia Regióny pre ekonomickú zmenu s názvom Vytváranie sietí pre dosahovanie výsledkov, ktorá sa konala 16 – 17. februára v Bruseli, bola hocičo, len nie zdieľanie neoficiálnych dôkazov nad sendvičom a pasívne počúvanie odborníkov skúmajúcich svoje odbory. Konferencia bola podnetná a rozmanitá: workshopy pokrývali rôznorodé témy, ako napr. migrácia a satelitné informácie.

Zhromažďovanie know-how pre maximalizáciu výsledkov

Ako prostriedok na pomoc ľuďom zapojeným do projektov financovaných v rámci iniciatív URBACT II a INTERREG IVC zísť sa a zdieľať najlepšiu prax pod značkou „Regióny pre ekonomickú zmenu“, Komisia každý rok organizuje veľkú konferenciu. Táto, piata, sa sústredila okolo troch tém: inovácia a tvorivosť, klimatické zmeny a trvalo udržateľný rozvoj. Konečný súčet jasne zhrnul Job Cohen, starosta Amsterdamu, „Nájdite riešenie spoločného problému a širte jeho riešenie po celej Európe.“

Deväť workshopov o témach, vrátane vodohospodárstva, univerzálneho širokopásmového prístupu, dopadu klimatických zmien, vplyvu priemyslu na mestské ekonomiky a riadenie rizika prostredníctvom satelitných služieb, prilákalo 603 ľudí z celej EÚ.

Smerom k inovačnej ekonomike

Časopis Panorama navštívil workshopy o tvorivosti a inovácii ako motory pre rozvoj miest a regiónov, kde rečníci diskutovali o prekonávaní priepastí medzi kultúrou a podnikaním, ako byť úspešným Hlavným mestom kultúry a základnej rovnici „tvorivosť+podnikanie=inovácia“.

Predseda Rudolph Niessler, riaditeľ pre koordináciu politiky na GR pre regionálnu politiku pri otvorení workshopu vysvetlil, že zámerom Roku tvorivosti a inovácie je urobiť z tvorivosti skutočnú problematiku, ktorá bude mať dopad na spôsob nášho života a riadenie našej ekonomiky. Workshop si dal za cieľ poskytnúť lepšie praktické znalosti úlohy, ktorú môže v tejto súvislosti hrať kultúra, tvorivý priemysel a tvorivosť.

Počas prejavu v mene Flámskeho okresu siete tvorivosti Pascal Cools zhrnul ciele organizácie ako urobiť podnikateľské Flámsko tvorivejším a tvorivé Flámsko

podnikateľskejším. „Hlavná sila ekonomiky spočíva v jej schopnosti byť tvorivou a už nie v jej efektívnosti,“ povedal dodajúc, že „Regióny sú najlepšou úrovňou pre chopenie sa inovácie. Sme dostatočne veľkí, aby sme boli dôležití, a dostatočne malí, aby sme sa starali.“

Flámsky okres siete tvorivosti je aktívny v medzinárodnej sieti regiónov smerom k cieľu väčšej inovácie, od Oklahomy po Osaku. Cools popisuje zložitosť zapojenia do medzinárodnej siete partnerov s členmi v šiestich rôznych časových pásmach.

„Kedy je ten správny čas na telekonferenciu, keď sa každý nachádza v inom pásme?“ Medzi ďalšie ťažkosti, ktoré spomenul, patria odlišné kultúrne prostredia a prístup členov k finančným prostriedkom, čo sa tiež mení v závislosti od toho, kde sú. „Sme rôzne veľkí, čelíme iným výzvam a zdieľame naše rôzne riešenia, ale vďaka tomu nemusíme objavovať Ameriku.“ Ľudia sa čudujú, prečo sa podieľajú na tak veľkej sieti, „Občas sa ma pýtajú, či nie som blázon, že dávam naše nástroje iným regiónom,“ hovorí Cools. „Ale my na revanš dostávame niečo späť. Musíte byť otvorený.“

Počas prezentácií sme pochopili, že siete sú niečo viac než len rozprávanie – musia obsahovať konkrétne projekty s ambicióznymi cieľmi, premeniť teórie na realitu. Ako pripustil Neil Petersen, koordinátor Liverpoolu ako Európskeho hlavného mesta kultúry 2008, on a jeho tím si ani nepredstavovali, že rok bude tak úspešný ako nakoniec bol, „Na začiatku sme si stanovili ciele a šli sme za nimi,“ vysvetľoval.

Jasný cieľ môže inšpirovať rôzne organizácie, aby spolupracovali. Pred piatimi rokmi kultúrne inštitúcie v Liverpoole medzi sebou súťažili o získanie dotácie. „Ako skvelý vedľajší produkt nášho roku, ako Hlavného mesta kultúry, je kolektívnejší prístup. Spolupracujeme, aby sme kultúru udržali na vrchnej priečke agendy,“ vysvetľuje Peterson.

„Veľké ambície, stráviteľné sústa – praktické veci, ktoré môžete urobiť pre dosiahnutie vašich cieľov“

Neil Peterson – Liverpool, Európske hlavné mesto kultúry, 2008

Rok 2008 poskytol Liverpoolu spôsob využitia kultúry na zaangažovanie obyvateľov mesta. Umelecké projekty spojili ľudí z rôznych zázemí a častí mesta, podnietili diskusiu o tom, ako migrácia a imigrácia v priebehu rokov prospela Liverpoolu, a o škodách spôsobených násilím a homofóbiou.

Z toho plynú hospodárske prínosy, ale Peterson upozorňuje, „Musíte vedieť, ako úspech vyzerá.“ To bola odozva na predchádzajúcu Coolsovu poznámku, že rozšírenie hospodárskych prínosov kultúry a tvorivosti na komunitu trvá istý čas a ťažko sa meria – sú to dlhodobé investície do inovačnej schopnosti regiónu.

Kultúra ako nosič tvorivosti a inovácie

Regionálna úroveň je veľmi dôležitá pre aktivity, ktoré považujú tvorivosť za motor hospodárskeho rozvoja. Túto tvorivosť zvyšuje prepojenie jedinečného vzťahu miesta a kultúry.

Pokiaľ ide o spoluprácu medzi umeleckým a podnikateľským sektorom, Pia Arebland a Rudolph Niessler majú jasno: každý sektor má svoju vlastnú legitimitu. Nie je to otázka premeny umelcov na podnikateľov alebo naopak. Existuje spoločné východisko, v ktorom môžeme čo najlepšie využiť výsledky synergie medzi oboma sektormi. „Podme vážne vyskúšať experimenty a zdieľať dobrú prax bez strachu a závidi v situácii, kde môžu veľa získať všetci zúčastnení partneri,“ povedal Niessler.

Klastrovanie pre rast

Ekonomické klastre kultúrnych podnikov (Economic Clusters of Cultural Enterprises – ECCE) je sieť spolufinancovaná Európskym fondom regionálneho rozvoja (EFRR), ktorá ponúka poradenstvo a odbornú prípravu podnikateľov v kultúrnom a tvorivom sektore.

Tieto služby sú k dispozícii prostredníctvom miestnych dokumentačných centier, ktoré fungujú v mestách siete ECCE: Nantes, Rennes a Angers vo Francúzsku, Aachen v Nemecku, Eindhoven a Utrecht v Holandsku a Huddersfield v Spojenom kráľovstve.

Rast v sektore kultúry a tvorivom priemysle nie je otázkou premeny veľkých spoločností na obrovské, ale namiesto toho, ako môžu menšie firmy profitovať predovšetkým z klastrov, sietí a propagácie na Internete. Najväčšou výzvou siete bolo vyvinutie používateľmi tvoreného, on-line, nadnárodného spoločenstva ľudí zainteresovaných v tvorivosti a kultúre.

Platforma je voľne dostupná a návštevníci si tu môžu nahráť svoje osobné alebo podnikateľské profily, určiť oblasti záujmu a spustiť blog. Môže sa použiť aj na párovanie ľudí z tej istej lokality alebo so zhodnými záujmami. Ste zvedavý? Pozrite sa na: www.connectedcreatives.eu

Regióny pre ekonomickú zmenu – Definovanie dobrej praxe, vylepšenie politiky

Rozmanitosť európskych regiónov viedla k vypracovaniu rôznych riešení na čelenie širokej palety výziev – všetky sa od seba niečím líšia. Škála odborných znalostí je rovnako rozmanitá ako riešenia, ktoré vytvárajú.

Keďže sa oblasti znalostí dokážu navzájom dopĺňať, bola spustená iniciatíva Regióny pre ekonomickú zmenu. Nasleduje posun v rámci kohéznej politiky pre väčšie zameranie na kľúčové ciele Lisabonskej stratégie pre rast a zamestnanosť, predovšetkým rozvoj ľudských zdrojov, väčšie investície do inovácie a znalostnej ekonomiky, podpora podnikania a rozvoj kritickej infraštruktúry EÚ.

Jej cieľom je posilniť výmenu dobrej praxe, vytvoriť zo sietí nástroj na zdieľanie myšlienok, ktoré fungujú. Uskutočňuje sa to najmä prostredníctvom dvoch paneurópskych sieťových programov INTERREG IVC a URBACT II.

MINULÉ VYDANIE

Ďaleko vpredu pre územnú kohéziu bola téma minulého vydania časopisu Panorama. Na Zelenú knihu o územnej súdržnosti Európskej komisie prišlo viac ako 380 ohlasov. Členské štáty EÚ, regionálne orgány, regionálne a miestne združenia, mestá, hospodárski a sociálni partneri, organizácie občianskej spoločnosti, akademické a výskumné inštitúcie, ako aj občania, ktorí prispeli k úvahám o budúcnosti politiky, zelenú knihu v celku privítali. Mnohí zdieľali názor, že územná súdržnosť dopĺňa a posilňuje hospodársku a sociálnu súdržnosť. Súhrn príspevkov k diskusii zverejní Európska komisia. Vecná prezentácia príspevkov bude súčasťou Šiestej správy o pokroku hospodárskej a sociálnej kohézie. Ako ďalší krok Európska komisia preskúma spôsob, akým môže byť územná súdržnosť integrovaná do kohéznej politiky EÚ po roku 2013.

BUDÚCE VYDANIE

Budúce vydanie časopisu Panorama sa zameria na prvú stratégiu EÚ pre región Baltského mora. Stratégia si dáva za cieľ urobiť región environmentálne udržateľným a zvýšiť prosperitu. Kľúčovými prioritami sú aj zlepšenie dopravných spojení a zvýšenie námornej bezpečnosti a ochrany. Zapája širokú škálu aktérov: členské štáty, regióny, mestá, súkromný sektor, záujmové skupiny a verejnosť, stratégia bude jednou z hlavných priorit švédskeho predsedníctva EÚ počas druhej polovice roku 2009. Časopis Panorama sa bude venovať problémom ovplyvňujúcim región a porozpráva sa s odborníkmi, ktorí sa podieľajú na tvorbe politiky.

TERMÍNY	PODUJATIE	MIESTO
10. jún 2009	Prijatie Stratégie EÚ pre región Baltského mora Európskou komisiou http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/index_en.htm	Brusel (BE)
11 – 12. jún 2009	Stratégia pre región Baltského mora – Regióny a kohézna politika v akcii. http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/visby_11062009_en.htm	Visby (SE)
15 – 16. jún 2009	Tretie stretnutie siete Spoločenstva INFORM – siete komunikačných tajomníkov pre regionálnu politiku http://ec.europa.eu/regional_policy/country/commu/index_en.cfm	Brusel (BE)
17. jún 2009	Platforma siete JESSICA http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jjj/jessica_network_en.htm	Brusel (BE)
18 – 20. jún 2009	Dni inovácie 2009 http://www.innovationdays.eu/	Lisabon (PT)
17. júl 2009	Posledný termín pre prihlášky do cien RegioStars 2010 http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/regiostars_en.cfm?nmenu=4#2010	
Posledný termín: 15. august 2009	Súťaž Design ZeroNine Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru – Európska cena za trvalý darčkový predmet www.design-competition.eesc.europa.eu Pozvaní sú študenti a profesionálni dizajnéri, aby sa prihlásili do tejto súťaže a predložili svoje nápady do 15. augusta 2009.	
5 – 6. október 2009	Od Európskej charty pre malé podniky k iniciatíve „Small Business Act“ http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/charter/index_en.htm	Štokholm (SE)
5 – 8. október 2009	Open Days – Európsky týždeň regiónov a miest: Globálne výzvy, európske odpovede http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2009/	Brusel (BE)
14 – 16. október 2009	Konferencia o tvorivosti a inovácii 2009 http://www.creativityandinnovation.nl/	Maastricht (NL)

Viac informácií o kľúčových podujatiach regionálnej politiky nájdete na adrese
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm

NECHAJTE VÁŠ HLAS POČUŤ

KN-LR-09-029-SK-C

Toto vydanie časopisu Panorama je prvé s našim novým grafickým dizajnom a redakčným konceptom. Hoci časopis Panorama i naďalej v každom vydaní zdôrazňuje konkrétnu tému, pridali sme nové sekcie skúmajúce regionálnu politiku z rôznych perspektív zainteresovaných strán. Článok „Interne o projektoch“ predstavuje projekty, ktoré ako Panorama dúfa, budú pokračovať dlhšie časové obdobie, aby ukázali napríklad zdary a nezdary riadenia a realizácie projektov spolufinancovaných EFRR, zatiaľ čo článok „Spoločné východisko“ skúma, čo v rovnakej oblasti robia iné organizácie.

Od budúceho vydania budete mať možnosť predkladať svoje otázky o praktických problémoch projektov, politike alebo téme daného vydania. Dúfame, že zverejníme tie otázky, odpovede a komentáre, ktoré najviac zaujmajú našich čitateľov. Budúce vydanie časopisu Panorama sa zameria na prvú **Stratégiu EÚ pre región Baltského mora**. Cieľom stratégie bude koordinácia úsilia rôznych aktérov v regióne (členské štáty, regióny, finančné inštitúcie, EÚ, panbaltické organizácie, nevládne orgány, atď.), aby spoluprácou dokázali podporiť vyváženejší rozvoj regiónu.

Ak sa chcete niečo spýtať alebo vyjadriť svoje názory na túto alebo inú otázku regionálnej politiky, kontaktujte nás na adrese regio-panorama@ec.europa.eu

ISSN 1725-826X

© Európske spoločenstvá, 2009
Reprodukcia povolená pod podmienkou uvedenia zdroja.

Vytlačené v Belgicku

ÚRAD OFICIÁLNYCH PUBLIKÁCIÍ
EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV
L-2985 Luxemburg

Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre regionálnu politiku
Oddelenie B1 – Informácie a komunikácia
Raphaël Goulet
Avenue de Tervuren 41, B-1040 Brusel
Fax: (32-2) 29-66003
E-mail: regio-info@ec.europa.eu
Internet: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_sk.htm

